

I z k u š n j e
V z t r a j n o s t
Z r e l o s t

**IZOBRAŽEVANJA ZA IZVAJANJE SCHEME
ŠOLSKEGA SADJA V ŠOLSKEM LETU 2009/10
V SLOVENSКИH OSNOVNIH ŠOLAH**

Ljubljana, maj 2010

Avtorice publikacije:

Vida Fajdiga Turk, Mateja Turk, Mojca Gabrijelčič Blenkuš

Izdajatelj:

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije

Spletni naslov:

www.ivz.si

Oblikovanje:

Andreja Frič

Lektura:

Publikacija ni lektorirana.

Za vsebino publikacije so odgovorne avtorice.

Vsebina publikacije ni recenzirana.

Leto izdaje:

2010

Elektronski vir.

Objavljeno na spletni strani www.ivz.rs.si

**IZOBRAŽEVANJA ZA IZVAJANJE SCHEME ŠOLSKEGA
SADJA V ŠOLSKEM LETU 2009/10 V SLOVENSKIH
OSNOVNIH ŠOLAH**

Program za regijske Zavode za zdravstveno varstvo in
Kmetijsko gozdarsko zbornico
Procesna evalvacija

Ljubljana, 2010

KAZALO VSEBINE

1. UVOD.....	5
2. PREDAVANJA ZZVJEV IN REGIJSKIH PREDSTAVNIKOV KGZ V PODPORO SHEMI ŠOLSKEGA SADJA NA OŠ.....	7
3. EVALVACIJA DELAVNIC.....	9
4. GRADIVA.....	18
4.1 EVALVACIJSKA POROČILA.....	18
4.1.1 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Novo mesto.....	18
4.1.2 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Maribor	19
4.1.3 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Nova Gorica.....	20
4.1.4 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Ravne na Koroškem	22
4.1.5 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Ljubljana	23
4.1.6 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Kranj	25
4.1.7 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Celje.....	27
4.1.8 rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Murska Sobota.	28
4.1.9 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Koper	29
5. VPRAŠANJA IN PREDLOGI ZZV-JEV.....	32
6. PRILOGE.....	33

1. Uvod

Zdravo in uravnoteženo prehranjevanje skozi celo življenjsko obdobje pozitivno vpliva na dobro prehranjenost ter zdravje in počutje posameznika. Določeni prehranski vzorci spadajo med dejavnike tveganja, ki ogrožajo zdravje ter povzročajo večjo obolevnost in celo prezgodnjo smrt. Dejavniki, ki varujejo naše zdravje, so med drugim tudi zadosten vnos sadja in zelenjave.

Zdrava in uravnotežena prehrana naj bi dnevno vsebovala priporočene količine sadja in zelenjavo, vendar otroci in mladostniki slednjih ne uživajo dovolj. Da bi spodbudili uživanje sadja in zelenjave v šolskem prostoru, se je v šolskem letu 2009/10 kar 345 slovenskih osnovnih šol vključilo v projekt Sheme šolskega sadja (ŠSS). To je nov ukrep skupne kmetijske politike EU v sektorju sadja in zelenjave. Osnovni namen ukrepa je spodbujanje uživanja sadja in zelenjave in s tem omejiti naraščanje pojava prekomerne telesne teže in debelosti pri otrocih. Ostali cilji ŠSS so sledeči: ustaviti trend zmanjševanja porabe sadja in zelenjave in zagotoviti trajno povečanje sadja in zelenjave v prehrani otrok in mladostnikov ter otrokom in mladostnikom v EU omogočiti enake možnosti dolgoročnega in rednega uživanja sadja in zelenjave. V primeru izvajanja ŠSS v Sloveniji je namen tudi krepitev položaja slovenskega kmeta (priporoča se naročanje lokalnega sadja in zelenjave).

Evropska komisija je po obsežni študiji ugotovila, da je ŠSS eden od ukrepov, ki bi lahko dolgoročno pripomogel k izboljšanju trenutnega stanja v EU. V ta namen je Evropska unija državam članicam namenila določeno finančno pomoč za brezplačno razdeljevanje sadja in zelenjave učencem, pri čemer je dala velik poudarek pomembnosti vključevanja spremljajočih izobraževalnih in promocijskih aktivnosti. Slovenija se je odločila, da bo ukrep ŠSS uvedla že v prvem letu njenega izvajanja.

V ukrepu ŠSS imajo poleg družine ključno vlogo tudi šole. Šolsko okolje je prostor, kjer otroci preživijo pomemben del dneva večino dni v tednu, zato je prav, da jim omogočamo zdrave izbire. V Evropski uniji so se v preteklosti in tudi sedaj izvajali podobni projekti šolskih shem sadja. Raziskave teh projektov pa kažejo sledeče: ukrepi šolskih shem sadja so pomembni za otroke in mladostnike za redno uživanje sadja in zelenjave, vzporedne šolske izobraževalne in promocijske aktivnosti na temo sadja in zelenjave pa zvišujejo motivacijo in znanje otrok in mladostnikov o zdravem prehranjevanju, pri izvajanju shem sadja pa so tudi pomembni različni marketinški pristopi. Ob aktivnostih otrok in mladostnikov v šolskih shemah sadja se tudi ugotavlja vzporedno zmanjšanje uživanja »junk« hrane. Zaključimo lahko, da sheme šolskega sadja pomembno vplivajo na ustvarjanje podpornega okolja in pomembno vplivajo na prehransko vedenje otrok. Šolske sheme uživanja sadja in zelenjave učinkovito povečujejo uživanje sadja in zelenjave med otroci in mladostniki.

Večina šol, ki so v šolskem letu 2009/10 vključene v projekt ŠSS, sadje ali zelenjavo razdeljujejo 1-krat tedensko med odmori. Sadje ali zelenjavo po šolah delijo na različne načine, ponekod v razredih ali pa jedilnicah, v nekaterih šolah imajo na voljo celo posebne kotičke s košarami. Med izobraževalnimi in promocijskimi aktivnostmi, ki jih šole pripravljajo, prevladujejo razredne ure z vsebinami sadja in zelenjave, naravoslovni dnevi,

pa tudi aktivnosti, kjer se družijo učitelji, učenci in starši. Tako so nekatere šole pripravile izobraževanje za starše, kar je še posebej pomembno, saj podatki za Slovenijo kažejo, da tudi odrasli uživajo sadje in zelenjavo neredno in premalo. Otroke spodbujajo k uživanju sadja in zelenjave na različne načine, kot so obisk sadovnjaka, z različnimi prispevki, ki jih otroci pripravljajo za šolski radio ali pa za lokalne medije in z delavnicami, kjer oblikujejo plakate, panoje, pripravljajo razstave. Za učitelje pa so predvidena strokovna usposabljanja.

Šole lahko v šolskem letu 2009/10 izbirajo med naslednjimi vrstami sadja in zelenjave:

jabolka	melone	paradižnik
hruške	lubenice	zelje
marelice	jagode	kolerabica
češnje in višnje	ameriške borovnice	korenje
breskve in nektarine	rdeči in črni ribez	kumare
slive	maline	paprika
kaki	grozdje	rdeča redkvice
fige	orehi	
kivi	lešniki	

Šolsko okolje je prostor, kjer otroci preživijo pomemben del dneva, zato je dobro in prav, da jim omogoča zdrave izbire. Seveda pa ob tem ne moremo pozabiti na družino in predvsem starše, ki so s svojim odnosom do uživanja sadja in zelenjave prvi zgled otrokom. Povezava šole in družine je tudi tu pomembna za premike v smer večjega uživanja sadja in zelenjave - kar bo koristilo predvsem otrokom samim, saj raziskave kažejo, da lahko sadje in zelenjava pozitivno vplivata na zdravje in posledično na kvaliteto življenja otrok v odrasli dobi. In ne nazadnje – na mladih svet stoji in čez nekaj desetletij bodo odločali, kam se bo zavrtil in kako se bomo na njem vrteli tudi mi odrasli, s kvaliteto življenja vred.

Ključne aktivnosti za uspešno izvajanje SŠS so izobraževalne in promocijske aktivnosti šole. Šola naj v aktivnosti vključi učence, starše in delavce šole, lokalne strokovnjake na področju kmetijstva in zdravja. Strokovnjaki javnih zavodov (ZZV in KGZ) so seznanjeni z evropskim ukrepom SŠS, ter s tem šolam s svojim bogatim znanjem in izkušnjami pomagajo izvesti marsikatero spremljajočo promocijsko aktivnost, vezano na pridelavo sadja in zelenjave in vključevanjem le tega v zdrav način življenja. Priporoča se tudi, da šole pri načrtovanju spremljajočih aktivnosti čimbolj izkoristi možnosti, ki jih ponuja lokalno okolje.

Posebno pomembno je sodelovanje z območnimi zavodi za zdravstveno varstvo (ZZV), saj je ta program možno izvesti z njihovim aktivnim sodelovanjem. Območni ZZVji so pripravili delavnice za osnovne šole, katere so o tem tudi obvestili. Prav vzpostavljena mreža IVZ - ZZVji nudi možnost izvajanja kakovostnih izobraževanj s področja prehranskih priporočil, svetovanja o zdravi prehrani ter o pomenu uživanju sadja in zelenjave za osnovne šole. Skupaj z ZZVji so predavali tudi regijski strokovnjaki Kmetijsko gozdarske zbornice.

2. Predavanja ZZVjev in regijskih predstavnikov KGZ v podporo shemi šolskega sadja na OŠ

Izobraževanja se je udeležilo 178 predstavnikov osnovnih šol, ki so v SŠS ter 8 predstavnikov osnovnih šol, ki niso v SŠS.

ZAVOD	KRAJ IN URA IZVEDBE	SODELUJE SPECIALIST/KA IZ KMETIJSKO GOZDARSKEGA ZAVODA	DATUM IZVEDBE
<p>ZZV Ljubljana (Branka Đukić)</p> <p>Prijave: promocijazdravja@zzv-lj.si ali 01 586 39 15 (Anja Petrič)</p> <p>Informacije: Branka Đukić Tel.: 01 58 63 916</p>	<p>ZZV Ljubljana (Zaloška 29, 1000 Ljubljana) - velika predavalnica, ob 10.00 uri (predvidoma do 3 - urno regijsko izobraževanje).</p>	<p>DA Alenka Caf, KGZS Ljubljana</p>	4. februar
<p>ZZV Maribor (Olivera Stanojevič-Jerkovič)</p> <p>Prijave na naslov: metka.krebs@zzv-mb.si ali po faksu na 02/46 22 234 s pripisom SHEMA ŠOLSKEGA SADJA</p> <p>Informacije: Olivera Stanojevič-Jerkovič Tel.: 02 45 00 100</p>	<p>Velika predavalnica ZZV Maribor, III nadstropje, Prvomajska 1, ob 10.00 uri. (predvidoma do 3 - urno regijsko izobraževanje).</p>	<p>DA Andrej Soršak/Zlatka Gutman Kopal, KGZ Maribor</p>	5. februar
<p>ZZV Murska Sobota (Gordana Toth)</p> <p>Prijave in informacije: Gordana Toth; Tel.: 02/53 02 126</p>	<p>ZZV Murska Sobota, predavalnica, ob 14.00 uri.</p>	<p>DA Miran Torič, KGZ Murska Sobota</p>	10. februar
<p>ZZV Kranj (Marija Ješe)</p> <p>Prijave in informacije: Marija Ješe, Tel.: 04/20 17 195</p>	<p>ZZV Kranj, Gosposvetska 12, ob 11.00 uri.</p>	<p>DA Lidija Šnut, KGZ Kranj</p>	2. februar
<p>ZZV Nova Gorica (Irena Jerič)</p> <p>Prijave in informacije: Matej Prezelj Tel.: 05/33 08 629</p>	<p>ZZV Nova Gorica, Vipavska cesta 13, Rožna Dolina, Predavalnica v pritličju, ob 10.00 uri. (3 - urno regijsko izobraževanje).</p>	<p>DA Ivan Kodrič, KGZ Nova Gorica</p>	10. februar

IZOBRAŽEVANJA ZA IZVAJANJE SCHEME ŠOLSKEGA SADJA V ŠOLSLEM LETU 2009/10
V SLOVENSKIH OSNOVNIH ŠOLAH

ZAVOD	KRAJ IN URA IZVEDBE	SODELUJE SPECIALIST/KA IZ KMETIJSKO GOZDARSKEGA ZAVODA	DATUM IZVEDBE
<p>ZZV Celje (Ksenija Zadavec Plaskan)</p> <p>Prijave: Milojka Kandorfer 03/42 51 144</p> <p>Informacije: Ksenija Zadavec Plaskan Tel.: 03 42 51 145</p>	<p>ZZV Celje, Ipavčeva 18, Celje.</p> <p>Spodnja predavalnica, ob 12.00 uri.</p>	<p>DA Mitja Dimec, KGZ Celje</p>	15. februar
<p>ZZV Ravne na Koroškem (Helena Pavlič)</p> <p>Prijave in informacije: Helena Pavlič Tel.: 02/87 05 619</p>	<p>ZZV Ravne na Koroškem, Ob Suhu 5b, ob 13.00 uri.</p>	<p>DA Mitja Dimec, KGZ Celje</p>	9. februar
<p>ZZV Koper (Nevenka Ražman)</p> <p>Informacije: Nevenka Ražman Tel.: 05 66 30 823</p>	<p>Amfiteatralni dvorani Osnovne šole Antona Ukmarja (OŠ AU) Koper</p>	<p>DA Irena Vrhovnik, svetovalka za sadjarstvo in oljkarstvo, Kmetijsko gozdarski zavod primorsko goriške regije.</p>	5. marec
<p>ZZV Novo mesto (Tea Kordiš, Brigita Tisovec)</p> <p>Prijave in informacije: Tea Kordiš, Tel.: 07/39 34 195</p>	<p>Zavod za šolstvo Novo mesto, Novi trg 5, ob 12.00 uri</p>	<p>DA Andrej Bajuk/ Natalija Pelko, KGZ Novo mesto</p>	2. februar

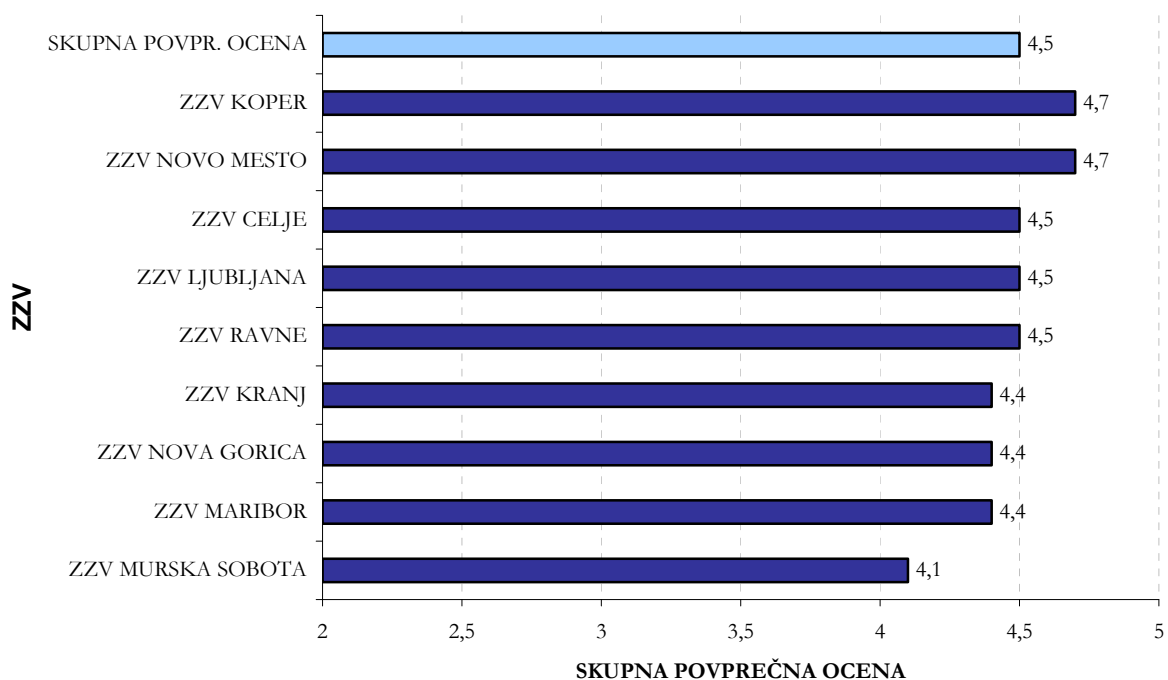
3. Evalvacija delavnic

Evalvacija (vrednotenje) je nujni sestavni del vsakega programa. Z njo ugotavljamo, do katere stopnje so doseženi zastavljeni cilji dejavnosti. Vendar poleg doseganja ciljev evalvacija vsebuje tudi vrednotenje procesa (poteka dejavnosti), dolgoročne vplive in nenačrtovane učinke.

Evalviramo lahko strukturo dejavnosti, proces in izide. Pri strukturi dejavnosti vrednotimo predvsem sistem in ocenjujemo razpoložljivost, preskrbo ipd. Ko ocenjujemo proces dejavnosti, opazujemo predvsem, ali so posamezne dejavnosti potekale v skladu z načrtom dela. Evalvacija izidov/učinkov je ponavadi najzahtevnejši del, vendar tudi najbolj prepričljiv za odločevalce. Tu vrednotimo ali smo z določeno dejavnostjo dosegli določene spremembe pri ciljni populaciji (spremembe na področju znanja, stališč, prepričanij, vedenja).

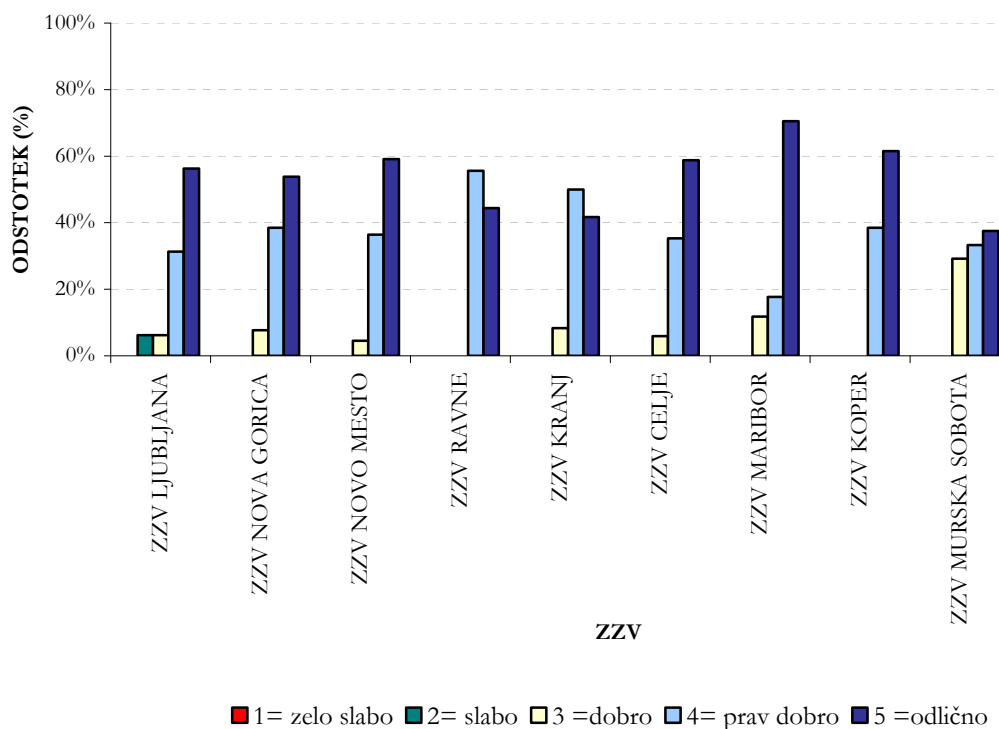
Vsem ZZVjem so bili poslani enotni evalvacijski vprašalniki za udeležence izobraževanja o ŠSS. Z evalvacijskim vprašalnikom smo vrednotili proces (potek dejavnosti).

Graf 1: Skupna povprečna ocena udeležencev izobraževanja

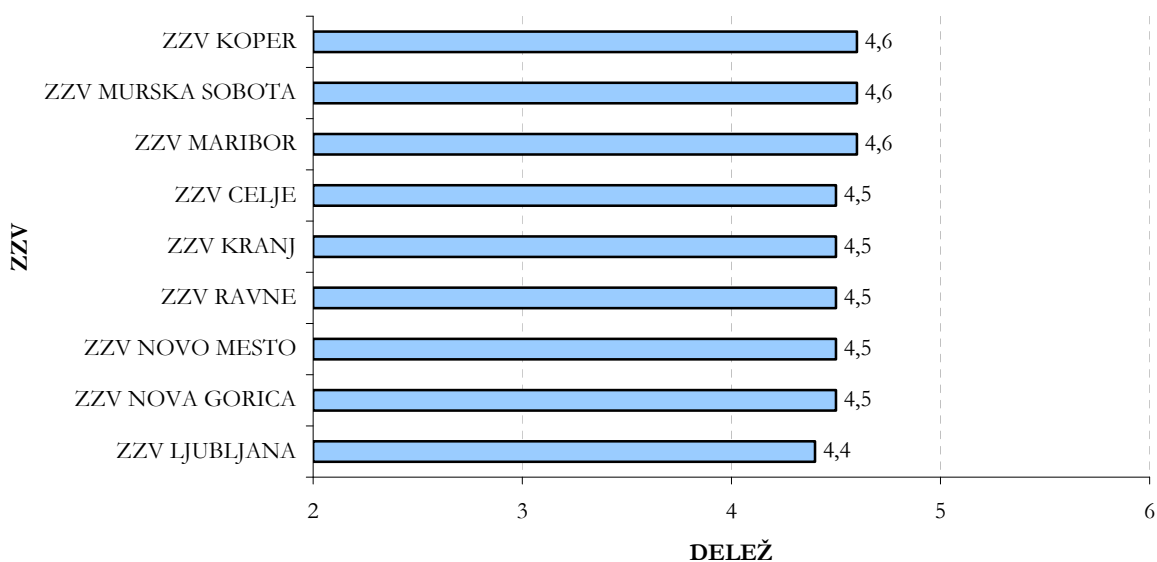
Izobraževanje o Projektu Sheme šolskega sadja je bilo uspešno, saj skupna povprečna ocena vseh udeležencev, ki so ocenjevali posamezne elemente posveta znaša 4,5. Razpon med povprečno oceno vseh elementov posameznega ZZV-ja znaša od 4,7 (ZZV Koper in ZZV Novo mesto) do 4,1 (ZZV Murska Sobota).

Graf 2: Ocena izvedbe oz. splošni vtis izobraževanja

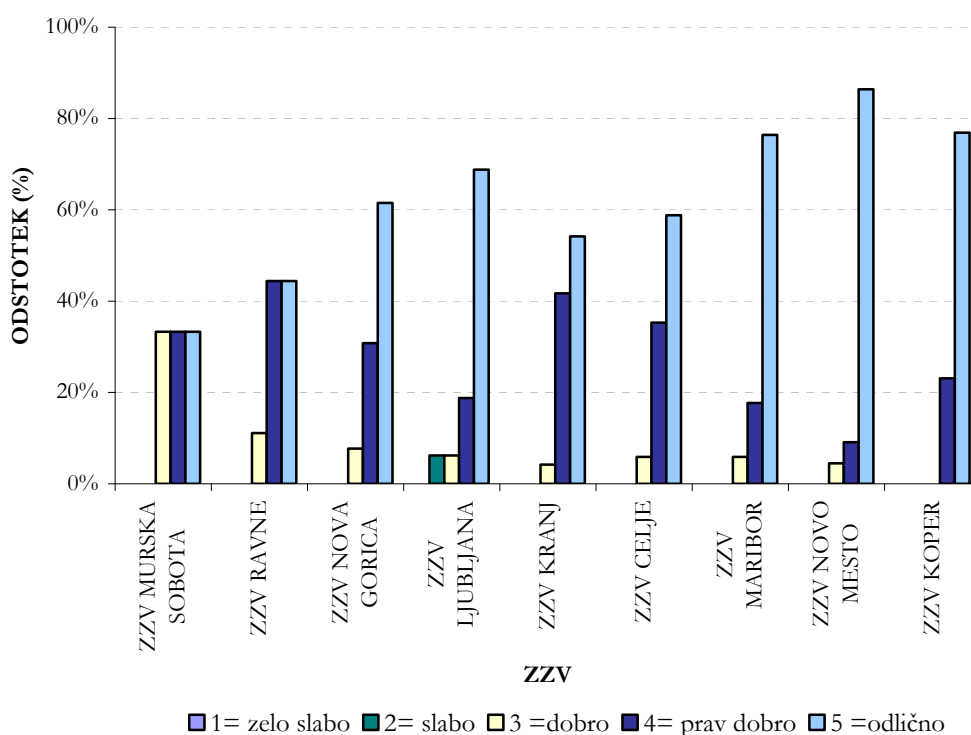
Izvedbo oz. splošni vtis izobraževanja so udeleženci ocenjevali z ocenami od 5 (odlično) do 2 (slabo). Z izvedbo so bili najbolj zadovoljni udeleženci ZZV Maribor (70,5%).

Graf 3: Povprečna ocena izvedbe

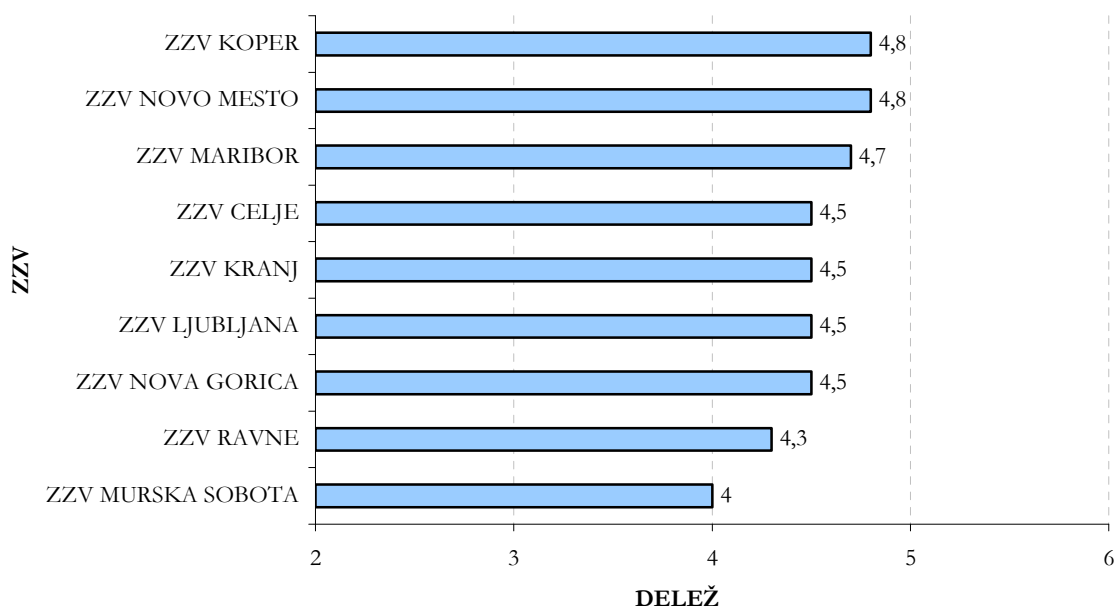
Izvedbo izobraževanja so najbolj ocenili udeleženci Zavodov za zdravstveno varstvo Maribor, Murska Sobota in Koper s povprečno oceno 4,6. Z izvedbo izobraževanja so bili najmanj zadovoljni udeleženci ZZV Ljubljana, s povprečno oceno 4,4.

Graf 4: Organizacija izobraževanja

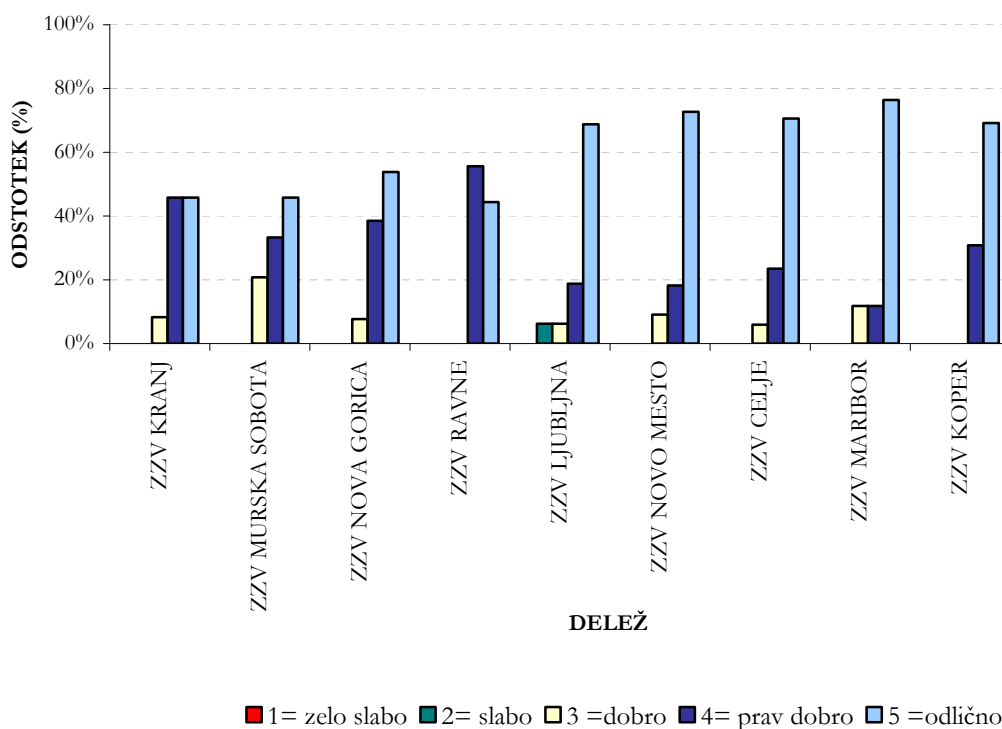
Organizacija izobraževanja se je zdela najprimernejša udeležencem ZZZV Novo mesto z 86,4%.

Graf 5: Povprečna ocena organizacije

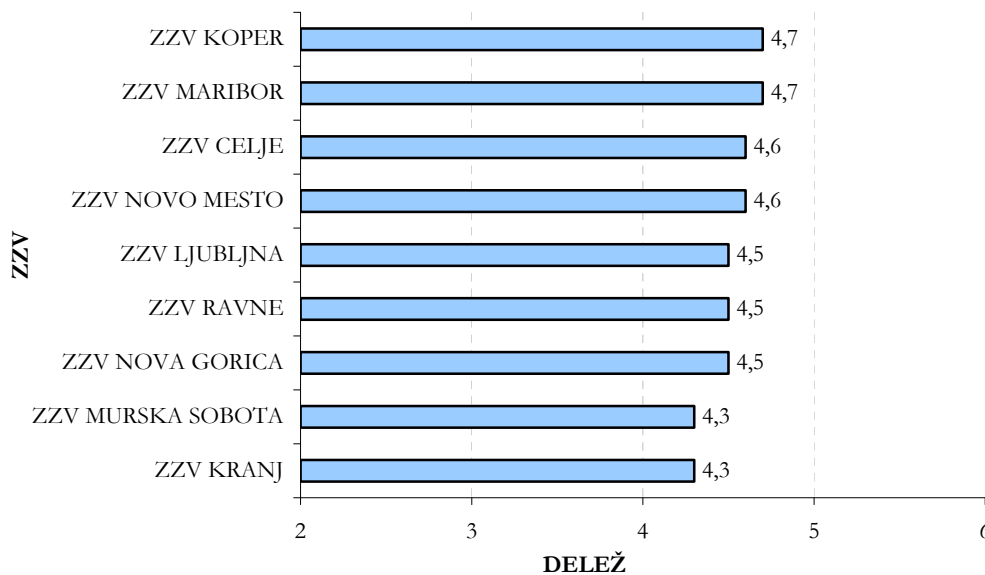
Samo organizacijo so najboljše ocenili udeleženci ZZZV Koper in ZZZV Novo mesto s povprečno oceno 4,8. Najmanj pa so bili zadovoljni poslušalci ZZZV Murska Sobota s povprečno oceno 4.

Graf 6: Izbor predavateljev

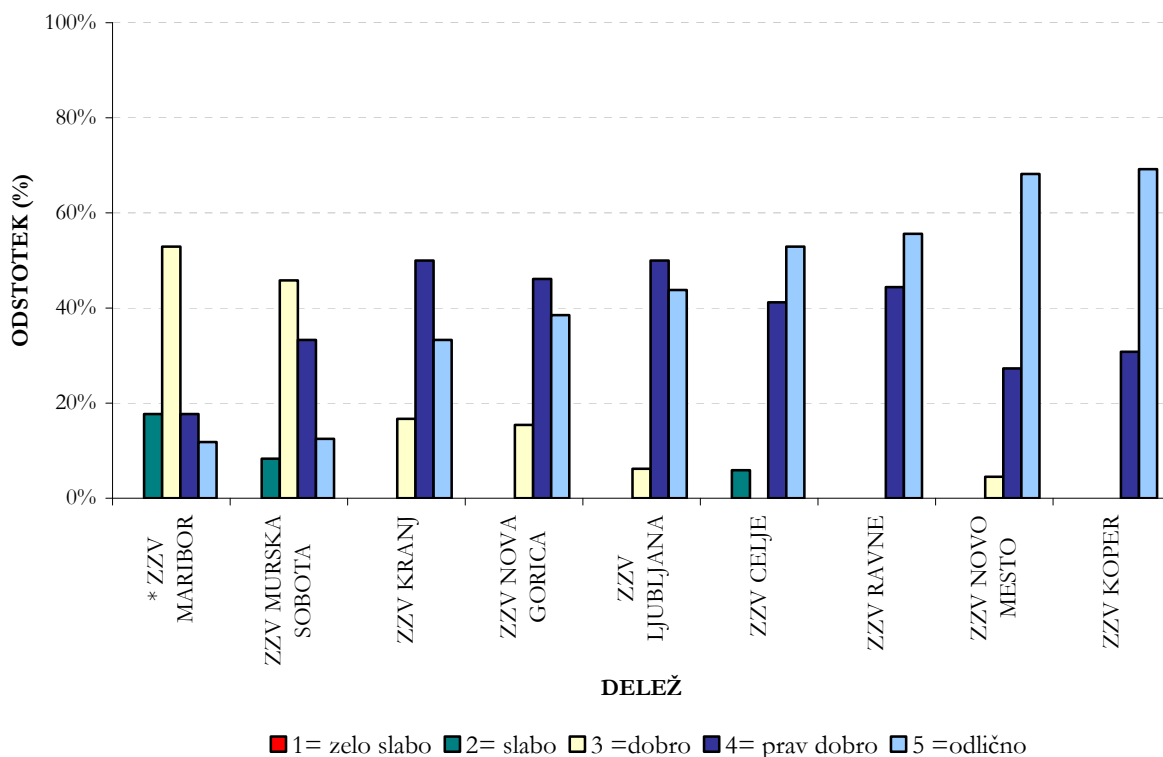
S predavatelji izobraževanja so bili najbolj zadovoljni udeleženci na ZZV Maribor (76,4%).

Graf 7: Povprečna ocena predavateljev

Predavatelje izobraževanja so najbolj ocenili na ZZV Koper in ZZV Maribor s povprečno oceno 4,7. Poslušalci so bili najmanj zadovoljni z predavatelji na ZZV Murska Sobota in ZZV Kranj, s povprečno ocen 4,3.

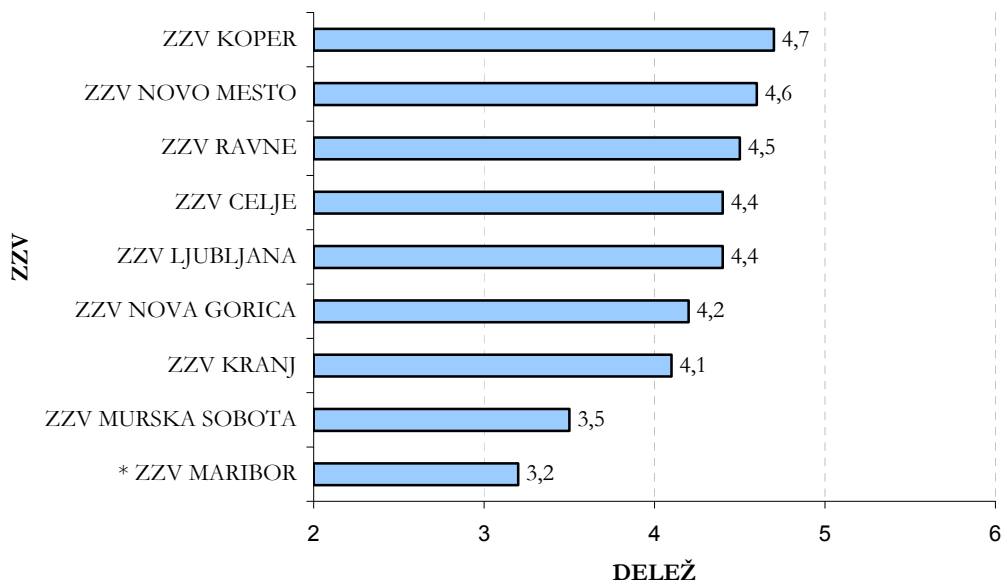
Graf 8: Uporabnost vsebine predavanj

* v evalvaciji ZZV Maribor niso ocenjevali po ocenah temveč opisno (rezultati so prilagojeni ostalim ZZV-jem)

Vsebina predavanj se je največ udeležencem zdela uporabna na ZZV Koper (69,2%).

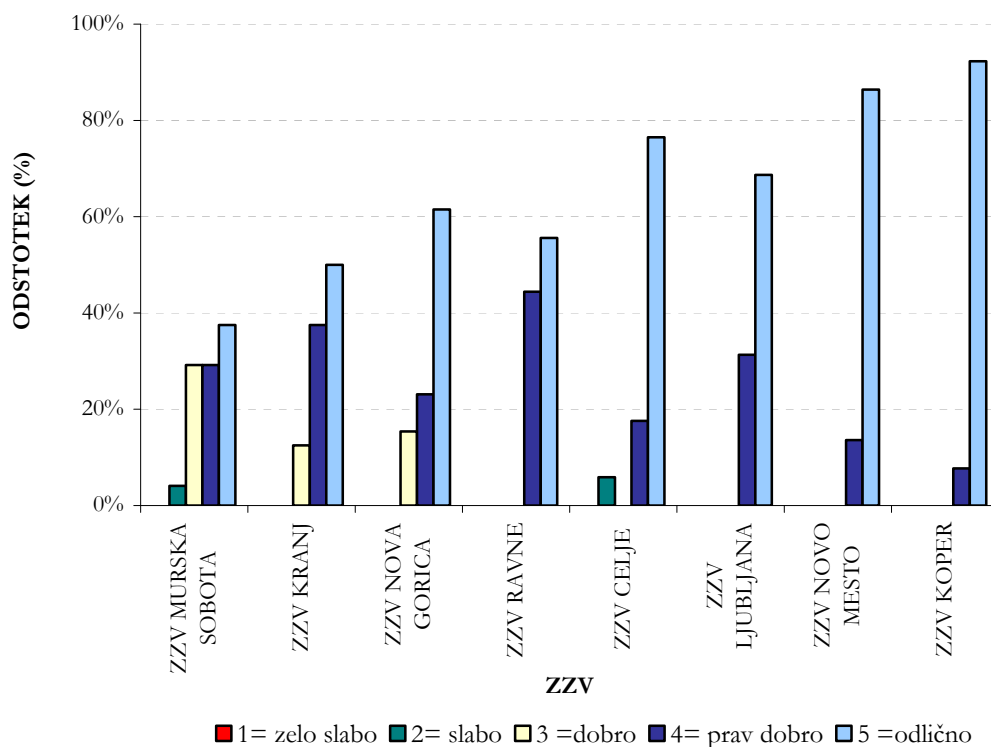
Graf 9: Povprečna ocena uporabnosti vsebine predavanj

* povprečna ocena prilagojena oz. izračunana glede na ostale ZZV-je

Vsebina predavanja se je zdela uporabna največ udeležencem na ZZV Koper, ki so podali povprečno oceno 4,7. Poslušalcem se je vsebina predavanj zdela najmanj uporabna na ZZV Maribor s povprečno oceno 3,2.

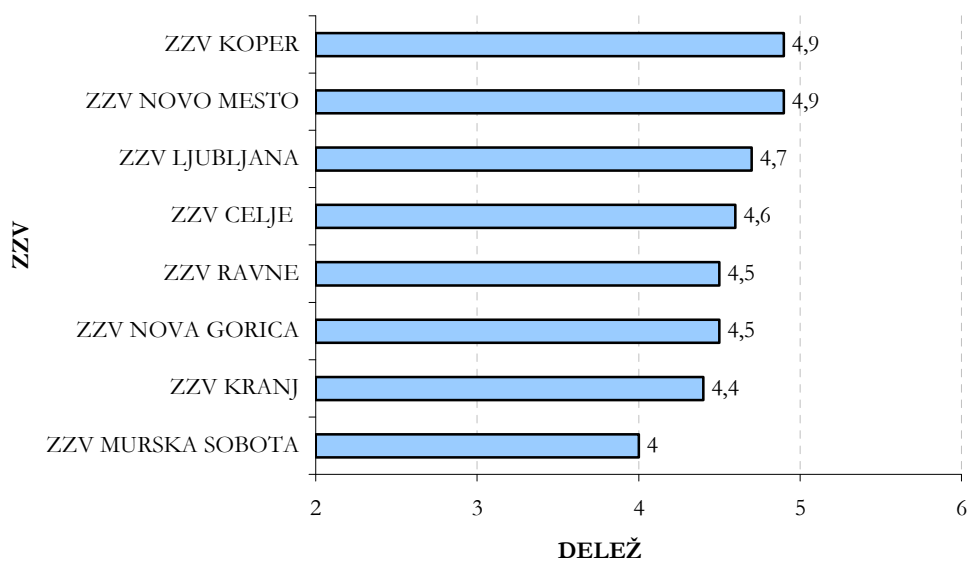
Graf 10: Razumljivost podane snovi

* ZZV Maribor-brez podatka

Podana snov se je zdela najbolj razumljiva udeležencem izobraževanja na ZZV Koper (92,3%).

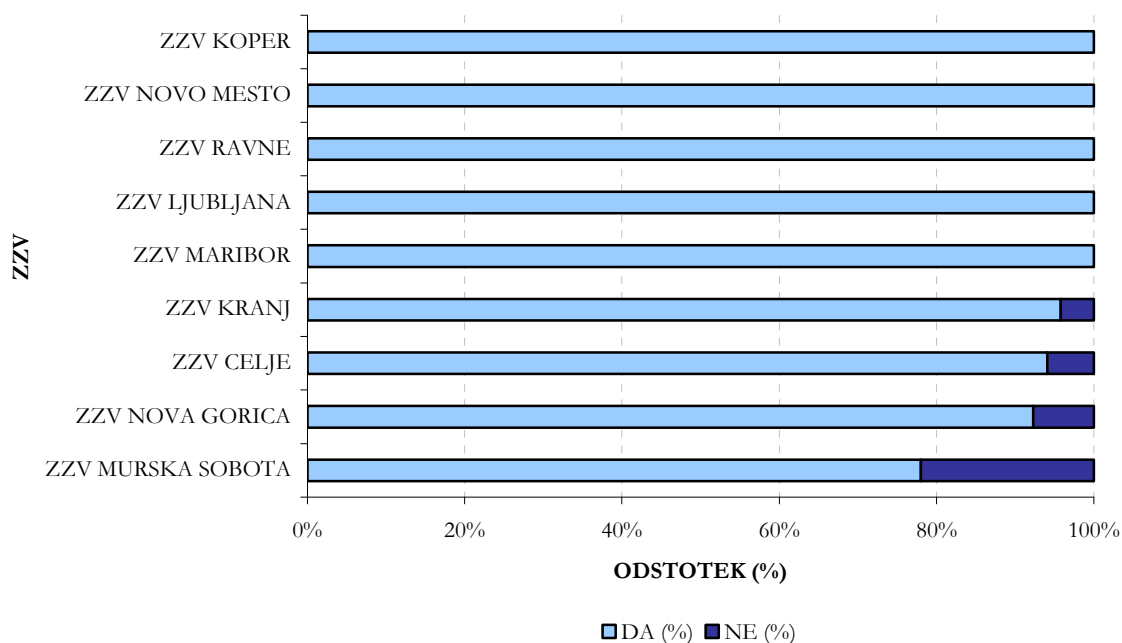
Graf 11: Povprečna ocena razumljivosti podane snovi

* ZZV Maribor-brez podatka

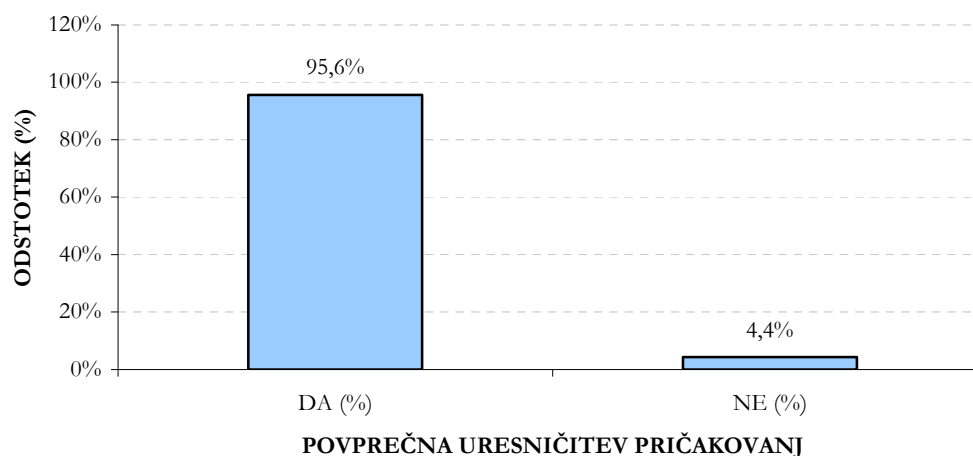
Kriterij razumljivosti podane snovi je dosegel najvišjo povprečno oceno pri udeležencih izobraževanja na ZZV Koper ter ZZV Novo mesto in sicer 4,9. Podana snov pa se je zdela najmanj razumljiva poslušalcem ZZV Murska Sobota, s povprečno oceno 4,0.

Graf 12: Ali so se vaša pričakovanja uresničila?

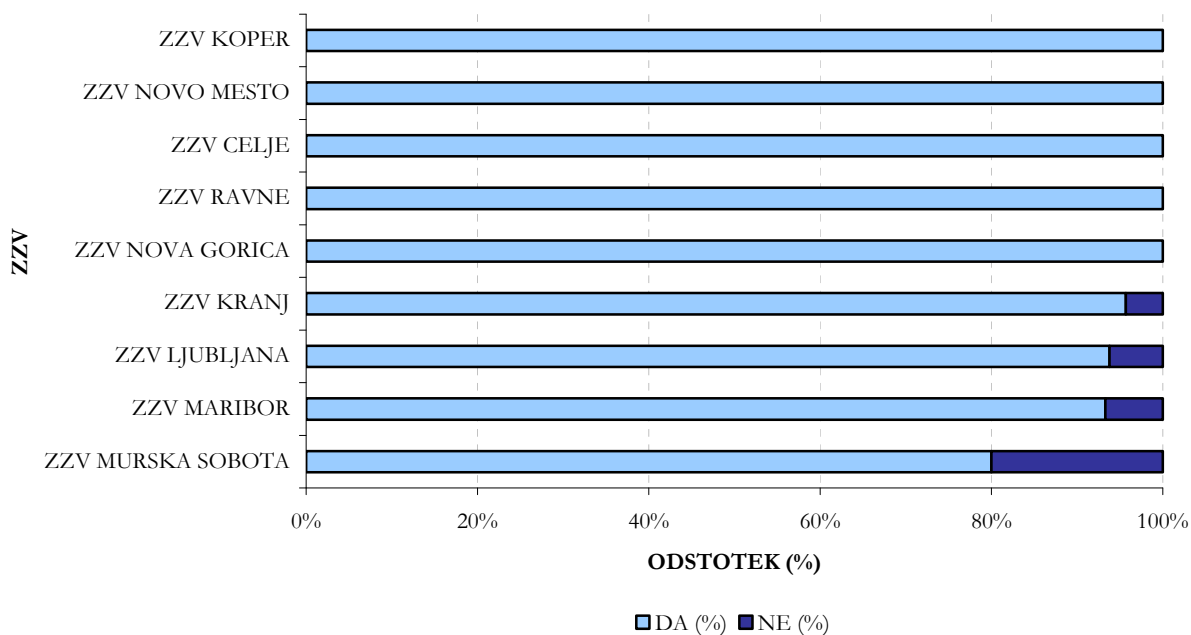
V celoti so se pričakovanja uresničila udeležencem izobraževanja na ZZV Koper, ZZV Novo mesto, ZZV Ravne, ZZV Ljubljana in ZZV Maribor. Razpon uresničenja pričakovanj med ostalimi regijskimi zavodi pa znaša od 95,8% (ZZV Kranj) do 75% (ZZV Murska Sobota). Največ udeležencev, ki se jim pričakovanja niso uresničila prihaja iz ZZV Murska Sobota (21%).

Graf 13: Povprečna uresničitvev pričakovanj udeležencev vseh regijskih zavodov

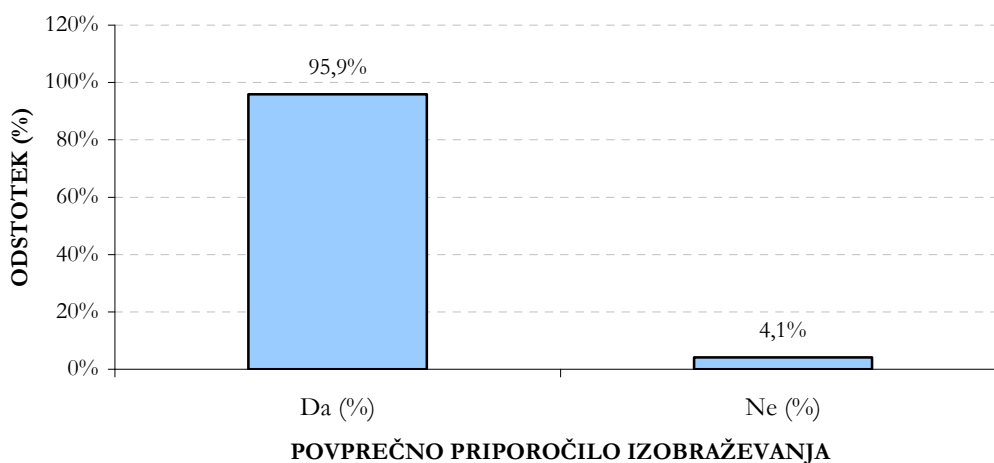
Pričakovanja udeležencev vseh regijskih zavodov so se v povprečju v večini uresničila (95,2%). Udeležencem, ki pa se jim pričakovanja niso uresničila je bilo 4,3%.

Graf 14: Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

Obisk izobraževanja bi svojemu kolegu priporočili vsi udeleženci ZZV Koper, ZZV Novo mesto, ZZV Celje, ZZV Ravne in ZZV Nova Gorica. Razpon udeležencev, ki bi obisk izobraževanja priporočali naprej se giblje med 95,7% (ZZV Kranj) in 80% (ZZV Murska Sobota). Največ udeležencev, ki obisk izobraževanja ne bi priporočili svojim prijateljem prihaja iz ZZV Murska Sobota (20%).

Graf 15: Povprečno priporočilo izobraževanja vseh udeležencev regijskih zavodov

Prav tako se je večina udeležencev odločila za možnost, da bi slišano izobraževanje priporočili svojemu kolegu (95,9%). Poslušalcev, ki ne bi priporočali tovrstnega izobraževanja svojim kolegom je bilo 4,1%.

Vsebine, ki bi jih v podporo izvajanja SŠS udeleženci predlagali v primeru prihodnih srečanj:

- promocija dobaviteljev in lokalnih pridelovalcev ter predstavitve njihovih aktivnosti (predvsem integrirana in ekološka pridelava);
- predstavitve praktičnih izvedb predelave sadja in zelenjave v učilnicah, šolskih sadovnjakih;
- predstavitev izobraževanj oz. predavanj na temo zdrava prehrana (o vplivu sadja in zelenjave na zdravje);
- več predlogov za delo v praksi-različni pristopi o delitvi S&Z po šolah, predvsem zelenjave
- primeri dobrih promocijskih aktivnosti na šolah, delavnice, ideje za naravoslovne dni (predvsem glede uživanja sadja in zelenjave);
- nasveti v zvezi z urejanjem dokumentacije (računalniška podpora);
- izmenjave mnenj med šolami;
- nadaljni rezultati raziskav SŠS;

4. Gradiva

4.1 Evalvacijska poročila

4.1.1 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Novo mesto

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1=zelo slabo	2=slabo	3 =dobro	4=prav dobro	5=odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba	0%	0%	4,5%	36,4%	59,1%	4,5
Organizacija	0%	0%	4,5%	9,1%	86,4%	4,8
Izbor predavateljev	0%	0%	9,1%	18,2%	72,7%	4,6
Uporabnost vsebine predavanj	0%	0%	4,5%	27,3%	68,2%	4,6
Razumljivost podane snovi	0%	0%	0%	13,6%	86,4%	4,9

Tabela prikazuje, da so bili udeleženci v povprečju zelo zadovoljni z izobraževanjem, saj je povprečna ocena posameznega elementa, ki ponazarja zadovoljstvo vsaj 4,5. Kriterij »Razumljivost podane snovi« ima najvišjo povprečno oceno 4,9, sledi »organizacija« 4,8, »Izbor predavateljev« in »Uporabnost vsebine predavanj« s povprečno oceno 4,6, ter » Splošni vtis - izvedba« 4,5.

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

Vsi udeleženci (100%) so odgovorili, da so se njihova pričakovanja uresničila

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

Vsi udeleženci (100%) bi izobraževanje priporočili svojim kolegom.

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

Udeleženci so navajali predvsem:

- nadaljnji rezultati raziskav SŠS,
- promocija dobaviteljev in lokalnih pridelovalcev na Dolenjskem,
- več predlogov za delo v praksi,
- podrobnejša predstavitev ekološke pridelave,
- predstavitve praktičnih izvedb predelave sadja in zelenjave v učilnicah,
- izmenjave mnenj med šolami.

5. Vaše pripombe in predlogi:

Udeleženci praviloma niso imeli pripomb in predlogov, razen ideje da bi morali ponuditi več predavateljev, ki bi predavali po šolah.

Pripravila:
Tea Kordiš

4.1.2 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Maribor

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1=zelo slabo	2=slabo	3=dobro	4=prav dobro	5=odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba	/	/	2	3	12	4,6
Organizacija	/	/	1	3	13	4,7
Izbor predavateljev*	/	/	2	2	13	4,7
Uporabnost vsebine predavanj**		3	9	3	2	3,2
Razumljivost podane snovi	/	/	/	/	/	

*prva predavateljica pred ločnico (OSJ) in druga za ločnico (ZGK)

** v naši evalvaciji ni po ocenah temveč opisno!

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

Vsi udeleženci (100%) so odgovorili, da so se njihova pričakovanja uresničila.

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

da (14) **82%**, ne (1) **5,9%**, 2 nista odgovorila **11,8%**

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

---

5. Vaše pripombe in predlogi:

- Tovrstna predstavitev bi morala biti **pred začetkom projekta**, sedaj je za marsikaj prepozno!
- Potrebno je poudariti, da prednost imajo **slovenski kmetje, kjerkoli v Sloveniji** (npr: s štajerskega konca se lahko naroča tudi pri primorskem kmetu), kar ni bilo jasno iz navodil!
- **EKO programi velikih firm vs lokalni kmet!!!** Kaj zagovarjamo?! (Burna razprava)
- Dovoliti delitev sadja in zelenjave **ob malici**, kajti drugače bo zelo težko z organizacijskega vidika!
- Vključitev **suhega sadja** in ne le svežega!
- Spregovoriti o konkretnih težav v okviru SŠS (finančne in ostale)
- Veliko **dodatne administracije** za učitelje (dobavnice, naročilnice ipd)

Pripravila:
Olivera Stanojević Jerković
Maribor, 11.2.2010

4.1.3 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Nova Gorica

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1=zelo slabo	2=slabo	3=dobro	4=prav dobro	5=odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba	/	/	7,7%	38,5%	53,8%	4,46
Organizacija	/	/	7,7%	30,8%	61,5%	4,54
Izbor predavateljev	/	/	7,7%	38,5%	53,8%	4,46
Uporabnost vsebine predavanj	/	/	15,4%	46,1%	38,5%	4,23
Razumljivost podane snovi	/	/	15,4%	23,1%	61,5%	4,46

Tabela prikazuje, da so bili udeleženci v povprečju zadovoljni z izobraževanjem. Najvišjo povprečno oceno so prisodili kriteriju »Organizacija« - 4,54. Sledijo »Razumljivost podane snovi«, »Izbor predavateljev« ter »Splošni vtis - izvedba«, vsi z oceno 4,46. Kriterij »Uporabnost vsebine predavanj« so ocenili s povprečno oceno 4,23.

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

92,3% udeležencem so se pričakovanja uresničila.

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

Vsi udeleženci bi izobraževanje priporočili svojim kolegom.

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

Udeleženci so navajali naslednje:

- Povabilo lokalnim pridelovalcem in njihove predstavitve;
- Debata o delitvah S&Z po šolah - primeri iz prakse (4-krat);
- Primeri dobrih promocijskih aktivnosti na šolah;
- Predavanje zdravnikov o vplivu sadja in zelenjave na zdravje;

5. Vaše pripombe in predlogi:

Udeleženci so navedli kar nekaj težav, ki jih spremljajo pri izvajanju SŠS:

- Jasna predhodna navodila - že pred začetkom izvajanja SŠS, ne da so prepuščeni samim sebi in svojim interpretacijam navodil;
- Navodila za izvajanje niso jasna, so dvoumna, dopuščajo možnosti različne interpretacije - šole se bojijo, da če naredijo tako kot razumejo, ne bi dobili izplačano (nejasnosti glede časa razdeljevanja - ali lahko celo leto med malico?... , možnosti sprememb načrta med letom - spremembe časa razdeljevanja?);
- Premalo časa za pripravo načrta izvedbe (15 dni) - npr. naravoslovne dneve planirajo šole preden izvejo rezultate razpisa SŠS; šole sprašujejo če bi lahko izvedeli za rezultate prej, ne šele do 31.10., glede na to, da sami oddajo vloge že leto prej;
- Ni možnosti izbire lokalnega dobavitelja integrirane ali ekološke pridelave (nezainteresiranost dobaviteljev, dražje sadje, premalo tovrstne ponudbe...);
- Ne želijo nabavljati npr. breskev iz Španije pri Mercatorju, ker jih je v Vipavski dolini veliko;

- Nejasnosti kako ponuditi določeno vrsto sveže zelenjave - npr. zelje;
- Morali bi uskladiti vso dokumentacijo (dobavitelje z dejanskimi ponudniki);
- Predolg daljši vprašalnik - kdo bo kril stroške tiskanja in stroške papirja? Ali ga lahko sami nekoliko skrajšajo?;
- Nekateri šole so na začetku dale vprašalnike učencem drugih razredov, kot pa so »priporočeni« (2.,4.,6. in 8. razredi) - kaj zdaj?;
- Šole so pogrešale kontaktne osebe, naslove, spletne strani kam se lahko obrnejo - te smo jim posredovali v prezentacijah;
- Slaba koordinacija med institucijami - zdi se jim, da je bilo MŠ zadnje vključeno šele tedaj, ko je bilo vse pripravljeno; šole so nato morale na hitro se odločit ali se vključit ali ne in spet so nekaj na hitro pripravljali;
- Šole so predlagale KGZ-ju, da usposobljeni lokalni pridelovalci iz njihove mreže za integrirano in eko pridelavo izvedejo predavanje za starše;
- Šole so predlagale KGZ-ju, da bi lahko pripravili razstavo sadja za učence, ki je bila v preteklosti že večkrat organizirana na različnih lokacijah;
- Šole so izpostavile problem, da zlasti pozimi, pa tudi spomladi (oz. skoraj celo šolsko leto) ni veliko raznovrstnega lokalnega sadja na voljo, zato ponujajo predvsem jabolka (največkrat razdeljeno - tudi najcenejše), hruške, lešnike, orehe, kakije (problem načina razdelitve, priprave), kivi (problem načina razdelitve, priprave);
- Težko so prepričali dobavitelja za sodelovanje v SŠS, ker se je glede na dodeljena sredstva bal izgube - ne vejo kako bo v prihodnje;
- Nekaterim dobaviteljem primanjkuje sadja - jabolka;
- Pri računalniški aplikaciji je imela ena šola težavo pri vnosu vrste sadja;
- Kaj je lokacija vidnega mesta za plakat? - Ali mora biti nujno na vhodu, ker imajo tam že vse polepljeno?;

Pripombe ZZV NG:

- Pripravljene prezentacije so sicer zelo olajšale predstavitev, vseeno pa bi bilo bolj poglobljeno poznavanje vsebine zelo dobrodošlo. Čeprav je bila celotna izvedba s strani udeležencev visoko ocenjena, smo predavatelji nekoliko bolj kritični. Menimo, da bi potrebovali bolj poglobljeno znanje glede sheme (predvsem izvajanje in vrednotenje sheme, reševanje praktičnih problemov, dopustne alternative). Nekateri učitelji so dokaj dobro preštudirali, a se je nakopičilo kar nekaj težav, ki so jih v kar vroči in polemični debati izpostavili. Na vse nismo znali odgovoriti, učitelji pa so to od nas pričakovali (navedeno v zgornjih alinejah). Zato si v bodoče želimo, da bi imeli predavatelji na ZZV tovrstno predhodno izobraževanje.
- Takšno izobraževanje, ki je vsekakor zelo koristno, bi bilo potrebno opraviti pred začetkom izvajanja SŠS in jih vnaprej opozoriti na nekatere težave, jim predstaviti kakšno dobro prakso, dati kakšen predlog... - to težavo so izpostavile tudi šole.

Ne glede na vse omenjene težave, pa so se šole strinjale, da je SŠS pozitiven ukrep, ki ga je treba podpreti in temu mnenju se pridružujemo tudi mi!

Pripravil:
Matej Prezelj, ZZV Nova Gorica

4.1.4 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja Ravne na Koroškem

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1=zelo slabo	2=slabo	3=dobro	4=prav dobro	5=odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba	/	/	/	55,6%	44,4%	4,5
Organizacija	/	/	11,1%	44,4%	44,4%	4,3
Izbor predavateljev	/	/	/	55,6%	44,4%	4,5
Uporabnost vsebine predavanj	/	/	/	44,4%	55,6%	4,5
Razumljivost podane snovi	/	/	/	44,4%	55,6%	4,5

Tabela prikazuje, da so bili udeleženci zadovoljni z izobraževanjem. Kriteriji » Splošni vtis - izvedba«, »Izbor predavateljev«, »Uporabnost vsebine predavanj« in »Razumljivost podane snovi« imajo povprečno oceno 4,5. Kriterij »Organizacija« pa ima najnižjo povprečno oceno 4,3. Vzrok za slednjo ocenitev je verjetno tudi v tem, da določene šole oz. osebe, ki so bile prisotne na predavanju, niso dobile šolske okrožnice.

Med osnovnimi šolami na Koroškem, ki so vključene v SŠS (11 šol) se jih je 82% udeležilo predavanja (9 šol).

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

Vsi udeleženci (100%) so odgovorili, da so se njihova pričakovanja uresničila

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu/ici obisk izobraževanja?

Vsi udeleženci (100%) bi izobraževanje priporočili svojemu kolegu/ici.

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

Udeleženci so navajali predvsem:

- ponudniki (predvsem integrirano, eko), lokalni pridelovalci
- ponudba zelenjave, tudi predlogi za delo v praksi,
- pestrost ponudbe,
- izpolnjevanje dokumentacije,
- tekoče zadeve.

5. Vaše pripombe in predlogi:

Udeleženci si želijo predvsem konkretnih predlogov iz prakse, kako ponuditi zelenjavo izven časa malice. Čim več srečanj pa si želijo na temo »ponudba jedi v praksi«, tudi iz vidika, kaj otroci pojedjo.

Pripravila:
Helena Pavlič

4.1.5 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Ljubljana

Za vse šole v ljubljanski zdravstveni regiji, ki sodelujejo v Shemi šolskega sadja, smo **04. 02. 2010** organizirali 3-urno **izobraževanje** z naslednjimi prispevki:

1. **Shema šolskega sadja - pomen za zdravje** (mag. Branka Đukić, ZZV Ljubljana)
2. **Sadje in zelenjava – zmagovalca na OŠ Rodica** (Sonja Juhant Koželj)
3. **Izvajanje Sheme šolskega sadja** (mag. Branka Đukić, ZZV Ljubljana)
4. **Integrirana pridelava ter njen pomen za okolje in potrošnika**
(Alenka Caf, Kmetijsko gozdarska zbornica)
5. **Izvajanje Sheme šolskega sadja na OŠ Notranjskega odreda Cerknica**
(Marjetka Rupar)
6. **Solatni bife - primer dobre prakse** (Andrejka Rozman, OŠ Šentvid)

Udeleženci izobraževanja so ukrep EU pohvalili in kot kažejo rezultati spodnje evalvacije, so bili s ponujenim izobraževanjem relativno zadovoljni. Organizatorji dogodka smo veseli, da je na izobraževanju sodelovala tudi predstavnica KGZ, ga. Alenka Caf, ki je na praktičen način osvetlila razlike med posameznimi načini pridelovanja sadja in zelenjave (konvencionalna, integrirana, ekološka pridelava), s poudarkom na integrirani pridelavi. Pridobili smo tudi 3 zdrave šole, ki so s primeri dobrih praks popestrile celoten dogodek: izmenjava izkušenj iz projekta Jabolko v šoli (OŠ Rodica) ter predstavitvi izvajanja aktualne sheme šolskega sadja (OŠ Notranjskega odreda Cerknica, OŠ Šentvid).

Zelo dobrodošla je bila tudi udeležba predstavnikov iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (ga. Alenka Polak) ter Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, ki sta odgovorila na dodatna vprašanja udeležencev v povezavi s tehnično-administrativno izvedbo Sheme šolskega sadja in zelenjave. Predvsem je udeležence podrobneje zanimalo, ali lahko sadje in zelenjavo iz SŠS ponujajo tudi pri malici, vendar jasno opredeljeno, da sta financirana iz sredstev namenjenih SŠS.

Izobraževanja se je udeležilo 43 udeležencev (izmed 85 šol v ljubljanski regiji, ki so vključene v SŠS). Zgolj 16 udeležencev je s pomočjo evalvacijskega vprašalnika ocenilo:

- splošni vtis - izvedbo izobraževanja z oceno 4,4
- organizacijo dogodka in izbor predavateljev z oceno 4,5
- uporabnost snovi z oceno 4,4
- ter razumljivost podate snovi z oceno 4,7.

Maksimalna možna ocena je bila 5,0. Pri večini tistih, ki so oddali izpolnjene vprašalnike, so bila pričakovanja izpolnjena in bi izobraževanje priporočili tudi svojim kolegom

O dogodku je šole obveščalo Ministrstvo za šolstvo in šport. Naslednji dan po izobraževanju smo prejeli nekaj klicev iz šol, kjer so vključeni v SŠS, vendar so se pritožili,

da o izobraževanju na ZZV Ljubljana predhodno niso bili obveščeni (okrožnica?). Obvestilo s povabilom na izobraževanje smo sicer dodatno objavili tudi na naši spletni strani, kjer smo po izvedbi izobraževanja objavili tudi ppt predstavitev posameznih predavateljev (http://www.zzv-lj.si/index.php?page=static&item=443&get_treerot=29)

Pripravila:
mag. Branka Đukić

	1=zelo slabo	2=slabo	3=ni dobro ni slabo	4=dobro	5=zelo dobro	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba		1	1	5	9	4,4
Organizacija		1	1	3	11	4,5
Izbor predavateljev		1	1	3	11	4,5
Uporabnost vsebine predavanj			1	8	7	4,4
Razumljivost podane snovi				5	11	4,7

	da	ne
Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?	15	1

	da	ne
Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?	15	1

Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

Vaše pripombe in predlogi:

4.1.6 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Kranj

Izobraževanje je na ZZV Kranj potekalo 2. februarja 2010. V gorenjski regiji je v Shemo šolskega sadja vključenih 14 šol. Od šol, ki so vključene v shemo, so se izobraževanja udeležili predstavniki iz 11-ih šol, predstavniki iz treh šol pa se nam niso pridružili. Od ostalih šol, ki trenutno niso v shemi, pa so prišli predstavniki iz 8 šol.

Vprašalnik je izpolnilo 24 od 32 udeležencev.

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1=zelo slabo	2=slabo	3=dobro	4=prav dobro	5=odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba	0	0	2	12	10	4,5
Organizacija	0	0	1	10	13	4,5
Izbor predavateljev	0	0	2	11	11	4,3
Uporabnost vsebine predavanj	0	0	4	12	8	4,1
Razumljivost podane snovi	0	0	3	9	12	4,4

Na osnovi rezultatov evalvacijskega vprašalnika ocenjujem, da so bili udeleženci zadovoljni z izobraževanjem.

Kriterije:

- »splošni vtis - izvedbo« in »organizacijo« so ocenili s povprečno oceno 4,5,
- »izbor predavateljev« s povprečno oceno 4,3,
- »uporabnost vsebine predavanj« s povprečno oceno 4,1,
- »razumljivost podane snovi« pa z oceno 4,4.

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

Večina udeležencev (22) je odgovorila, da so se njihova pričakovanja uresničila, dva udeleženca sta navedla, da so se njuna pričakovanja delno uresničila, eden izmed udeležencev pa je navedel, da se njegova pričakovanja niso uresničila.

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

Večina udeležencev (22) bi izobraževanje priporočila svojim kolegom, eden izmed udeležencev ne bi izobraževanje priporočil svojim kolegom, eden izmed udeležencev pa na to vprašanje ni odgovoril.

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

Udeleženci so navajali predvsem:

- predstavitev aktivnosti
- dejavnosti v šoli za promocijo uživanja sadja in zelenjave
- predstavitev izobraževanj na temo zdrava prehrana
- nasvete v zvezi z urejanjem dokumentacije

5. Vaše pripombe in predlogi:

- udeležence zanima, iz katerih virov se lahko črpajo sredstva, ki so povezana z vsemi aktivnostmi, ki jih je potrebno izvajati v okviru SŠS, tako v kuhinji, kot ostalimi dejavnostmi;
- udeleženci so izrazili željo, da bi zelenjavo ponudili ob šolski malici, ker bi s tem izboljšali obrok, otroci bi jo pa v tako ponujeni obliki tudi bistveno boljše zaužili;
- udeležence je zanimalo, zakaj niso vključeni tudi sadeži, ki ne uspevajo pri nas;
- udeleženci bi želeli dobiti sezname dobaviteljev na lokalni ravni - s področja Gorenjske
- konkretno ponudbo pridelovalcev in vrste sadja v času poteka SŠS
- ena izmed udeleženk se je negativno opredelila v zvezi s predstavitvijo projekta »JABOLKO«

Udeleženci so pohvalili naše prispevke in prizadevanja.

Pripravila:
Marija Ješe

4.1.7 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Celje

Izvedeno dne 15.02.2010

Izobraževanja se je udeležilo 19 udeleženk - anketne vprašalnike jih je oddalo 17.

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1= zelo slabo	2= slabo	3 =dobro	4= prav dobro	5 =odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba			1	6	10	4,5
Organizacija			1	6	10	4,5
Izbor predavateljev			1	4	12	4,6
Uporabnost vsebine predavanj		1		7	9	4,4
Razumljivost podane snovi		1		3	13	4,6

Na osnovi povprečne ocene ocenjujemo, da so bili udeleženci zadovoljni z izobraževanjem.

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

Večina udeleženk, razen ene, je navedla, da so se njihova pričakovanja uresničila.

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

Vse udeleženke bi izobraževanje priporočile kolegom.

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

- Diskusije s praktičnimi primeri / pristopi
- Posvete z izmenjavi mnenj
- Računalniška podpora

5. Vaše pripombe in predlogi:

- Izobraževanje bi moralo biti izvedeno že prej oz. pred javljanjem na razpis
- Navajanje posameznic o težavah pri prenosu računalniške aplikacije oz. vnosu
V kontekstu diskusije:
  - pohvaljen projekt »JABOLKO«,
  - dobri odzivi glede prvih delitev sadja in zelenjave po OŠ

Pripravila:
Ksenija Zadavec Plaskan

4.1.8 rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Murska Sobota

Izobraževanja se je udeležilo 24 udeležencev. Udeležba je bila 100%, to pomeni, da so se izobraževanja udeležili vsi predstavniki iz vseh prijavljenih OŠ.

Rezultati evalvacije:

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1=zelo slabo	2=slabo	3=dobro	4=prav dobro	5=odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba	/	/	7	8	9	4,6
Organizacija	/	/	8	8	8	4,0
Izbor predavateljev	/	/	5	8	11	4,3
Uporabnost vsebine predavanj	/	2	11	8	3	3,5
Razumljivost podane snovi	/	1	7	7	9	4,0

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

Z DA je odgovorilo 18 udeležencev (75%), z NE pa 5 udeležencev (21%).

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

Z DA je odgovorilo 17 udeležencev (80%), z NE pa 7 udeležencev (20%).

4. Katere teme bi predlagali za naslednja srečanja?

- kako ponuditi zelenjavo učencev, še posebej zelje
- izvedba delavnic na šoli
- sadje in zelenjava v prehrani
- različne vrste zelenjave
- konkretna pomoč,

5. Vaše pripombe in predlogi:

- konkretna pomoč, seznam dobaviteljev
- bolj konkretni predlogi, dobavitelji

4.1.9 Rezultati evalvacije izobraževanja o shemi šolskega sadja ZZV Koper

Koper, 9. marec 2010

Št.: 01-02-17/2010-02/2

Strokovno srečanje smo izvedli 5. marca 2010 v amfiteatralni dvorani Osnovne šole Antona Ukmarja (OŠ AU) Koper z naslednjim **programom**:

Irena Vrhovnik, svetovalka za sadjarstvo in oljkarstvo, Kmetijsko gozdarski zavod primorsko goriške regije s pisarno v Kopru nam je predstavila naslednje vsebine:

Integrirana pridelava sadja - predavanje

V sadovnjaku - delavnica za otroke zainteresiranih osnovnih šol (OŠ) z ogledom sadovnjaka

Sadje in zdravje - delavnica za otroke zainteresiranih OŠ v sklopu ogleda sadovnjaka

Nevenka Ražman, regijski promotor zdravja, ZZV Koper z vsebinami Izvajanje Sheme šolskega sadja in Pomen Sheme šolskega sadja za zdravje - predavanje z diskusijo in povzetkom ugotovitev

Tatjana Dominič Radivojevič, učiteljica gospodinjstva in vodja SŠS na šoli gostiteljici in OŠ Marezige nam je predstavila Izvajanje SŠS na OŠ AU Koper

Udeležba:

Na območju zdravstvene regije Koper imamo 35 OŠ, v SŠS v šolskem letu 2009/2010 pa jih je vključenih 27. Na strokovno srečanje se je prijavilo 17 udeležencev iz 14 šol in udeležba je bila 100%. Udeležencem smo poleg predstavitev pripravili gradivo in sicer CD z vsebinami gospe Vrhovnik, ppt o SŠS, članek mag. Mateja Gregoriča "Uravnotežena prehrana" in delovno verzijo Priročnika o pomenu sadja in zelenjave v prehrani. Udeležencem smo izdali potrdila o udeležbi in jih na koncu programa povabili na šolsko kosilo.

Udeleženci so ob koncu srečanja izpolnjevali anonimni vprašalnik in prejeli smo 13 popolno izpolnjenih anket.

Povzetek anket:

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1=zelo slabo	2=slabo	3=dobro	4=prav dobro	5=odlično	Povprečna ocena
Splošni vtis - izvedba	0	0	0	5	8	4,6
Organizacija	0	0	0	3	10	4,8
Izbor predavateljev	0	0	0	4	9	4,7
Uporabnost vsebine predavanj	0	0	0	4	9	4,7
Razumljivost podane snovi	0	0	0	1	12	4,9

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila?

DA	13
NE	0

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja?

DA	13
NE	0

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

- ideje za naravoslovne dni
- vabilo pridelovalcev sadja na srečanje
- pridelava v sadovnjaku
- otrok/mladostnik in zelenjava
- eko-sadje in zelenjava (ponudba), stik s pridelovalci

5. Vaše pripombe in predlogi - prepisane vse, da se lahko opredeli, koliko jih je podalo isto pripombo in mnenje:

- vključit v SŠS suho sadje
- vpeljati v shemo tudi suho sadje
- suho sadje (vključiti v shemo)
- v shemo bi bilo potrebno vključiti še suhe fige, suhe marelice, jabolčne krljce, suhe slive...
- vključiti suho sadje, ki raste v našem okolju
- lahko bi ponudili za otroke tudi suho sadje v izbor sheme šolskega sadja - bolj fleksibilna
- v zimskem času je izbor sadja ozek, predlagamo suho sadje in lupinasto sadje
- skušamo kupovati od lokalnih kmetov - vendar v naših krajih so to le jabolka - v zimskem času. Dobro bi bilo, da ponudimo lahko tudi suho sadje
- razširiti izbor še na suhe fige, marelice, slive, rozine
- SŠS vključiti k šolski malici
- shema ŠS vključiti k šolski malici
- vlaganje računov 1x ali 2x letno
- možnost razdelitve sadja/zel. ene dobave v dveh dneh
- spletna aplikacija ima pomanjkljivosti, ne vidimo izbora sadja
- čas do oddaje vloge za 2010/11 je bil prekratek, glede da je bilo to prvo leto, bi bilo lepo, da bi šole, ki so bile že vključene opozorili
- izvajalci → motivirani in nagrajeni
- večkrat srečanja (evalvacija)
- možnost izdajanja skupnega računa mesečno z oznakami dobav

Zaključek:

Udeleženci so v glavnem zelo pohvalili odziv otrok in učiteljev na ponudbo S&Z preko SŠS. Tudi subvencija 6 Eur/otroka se jim zdi primerna. V glavnem bi želeli tudi kakšno

dodatno nagrado vodjem SŠS na posamezni šoli, vsaj z možnostjo dosega točk pri napredovanju. Pogrešali so takšno izobraževanje pred začetkom izvajanja in seveda večina med njimi je spregledala rok za prijavo v SŠS za naslednje šolsko leto.

Evalvacijo pripravili:
Nevenka Ražman
Živa Žerjal

5. Vprašanja in predlogi ZZV-jev

Vsa vprašanja in predlogi so bili posredovani na forum o Shemi šolskega sadja na:
<http://forum2.arsktrp.gov.si/viewforum.php?f=160>

6. Priloge

Območni ZZVji so pripravili izobraževanja za osnovne šole v podporo shemi šolskega sadja. Prvi del predavanj je bil namenjen pomenu sadja in zelenjave za zdravje, drugi pa izvajanju sheme. (Priloga 1 in 2)

Vsem ZZVjem so bili poslani enotni evalvacijski vprašalniki za udeležence izobraževanja, katerega so le ti izpolnili na koncu izobraževanja ter ga pustili predstavniku ZZVja. (Priloga 3)

Priloga 1:

- SHEMA ŠOLSKEGA SADJA: POMEN ZA ZDRAVJE

Priloga 2:

- IZVAJANJE SHEME ŠOLSKEGA SADJA

Priloga 3:

- EVALVACIJSKI LIST

PRILOGA 1:

SHEMA ŠOLSKEGA SADJA POMEN ZA ZDRAVJE

SHEMA ŠOLSKEGA SADJA POMEN ZA ZDRAVJE

ZZV...

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF HEALTH

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

VSEBINA PREDSTAVITVE

1. Kaj je Shema šolskega sadja?
2. Cilji Sheme šolskega sadja
3. Pomen sadja in zelenjave v prehrani
4. Prehranjevalne navade otrok in mladostnikov pri nas
5. Učinki šolskih shem sadja

6. Primeri dobrih praks v šoli
7. Priročnik o pomenu sadja in zelenjave
8. Vloga Zavodov za zdravstveno varstvo
9. Koristni naslovi

KAJ JE SHEMA ŠOLSKEGA SADJA (SŠS)

- SŠS je nov ukrep SKP EU (finančna pomoč EU in RS za nakup svežega S&Z v šolah);
- Ideja o SŠS je nastala 2007 ob reformi sektorja S&Z:
ključni kmetijski cilj ⇒ preobrniti trend upadanja porabe S&Z;
- Bela knjiga EK o prehrani: “...SŠS bi bil velik napredek v pravo smer.”
(spodbujanje zdrave prehrane za preprečevanje debelosti in kroničnih bolezni)
- Svet EU je pozval Komisijo: naj pripravi predlog SŠS; veliko podporo SŠS je dal tudi EP;
- Sprejeti: Uredba Sveta (ES) št. 13/2009 in Uredba Komisije (ES) št. 288/2009;
- V prvem obdobju 2009/2010 jo bo izvajalo 24 držav članic.

CILJI SHEME ŠOLSKEGA SADJA

- ustaviti trend zmanjševanja porabe S&Z in zagotoviti trajno povečanje S&Z v prehrani otrok in mladostnikov;
- otrokom in mladostnikom v EU omogočiti enake možnosti dolgoročnega in rednega uživanja S&Z;
- ustaviti naraščanje pojavnosti prekomerne telesne teže in debelosti pri otrocih;
- v primeru izvajanja SŠS v Sloveniji je namen tudi krepitev položaja slovenskega kmeta (priporočamo naročanje sadja in zelenjave lokalno)

ŠOLE IN SHEMA ŠOLSKEGA SADJA

V ukrepu SŠS imajo poleg družine ključno vlogo tudi **šole** (v njih se oblikujejo prehrabene navade otrok);

- V SŠS se je letos prijavilo 345 OŠ (75% učencev);
- Je nov ukrep (2009/2010 je prehodno obdobje), zato je potrebna posebna pozornost pri izvedbi

**POMEN SADJA IN
ZELENJAVE V PREHRANI**

POMEN SADJA IN ZELENJAVE V PREHRANI (1)

- zaradi vsebnosti dietnih vlaknin učinkovito redčita energijsko gostoto obrokov
- zvišujeta hranilno vrednost obrokov - zadosten vnos potrebnih esencialnih hranilnih snovi in nenutrientov (antioksidantov)

Vir: WHO (2003). Diet, nutrition and prevention of chronic diseases. Report of a Joint WHO/FAO Expert Consultation. Geneva: WHO Technical Report Series 916.

POMEN SADJA IN ZELENJAVE V PREHRANI (2)

Prepričljivi so dokazi, da večje uživanje S&Z zmanjšuje pojav:

- prekomerne telesne teže in debelosti,
- število srčno-žilnih bolezni,
- nekaterih vrst raka.

Vir: -WHO (2003). Diet, nutrition and prevention of chronic diseases. Report of a Joint WHO/FAO Expert Consultation. Geneva: WHO Technical Report Series 916.

Premajhno uživanje S&Z vodi v slabo zdravje in prezgodnjo umrljivost. Povečano uživanje S&Z v EU bi zmanjšalo:

- Srčno-žilne bolezni za 17-24%
- Določene vrste raka do 17%
- Zmanjšalo umrljivost za 1.000.000 ljudi/leto

Vir: Pomerleau, Lock McKee, 2006

...raziskave za Slovenijo so pokazale, da če zaužijemo 400g S&Z na dan, bi zmanjšali tveganje

- za KVB za 10 %,
- nekatere vrste raka za 6 %

Vir: Lock K.et al. (2004). Ocena vplivov prehranske in kmetijske politike na zdravje prebivalcev RS zaradi pristopa k Evropski uniji. Ljubljana: Ministrstvo za zdravje.

KAKO DOSEŽEMO PREHRANSKI CILJ 400g S&Z/dan oz. 5-krat NA DAN

- Uživamo sveže, zmrznjeno, konzervirano, ohlajeno ali suho sadje in zelenjavo,
- samo 1 porcijo 100% sadnega soka (malo vlaknin, visoka vsebnost sladkorja).

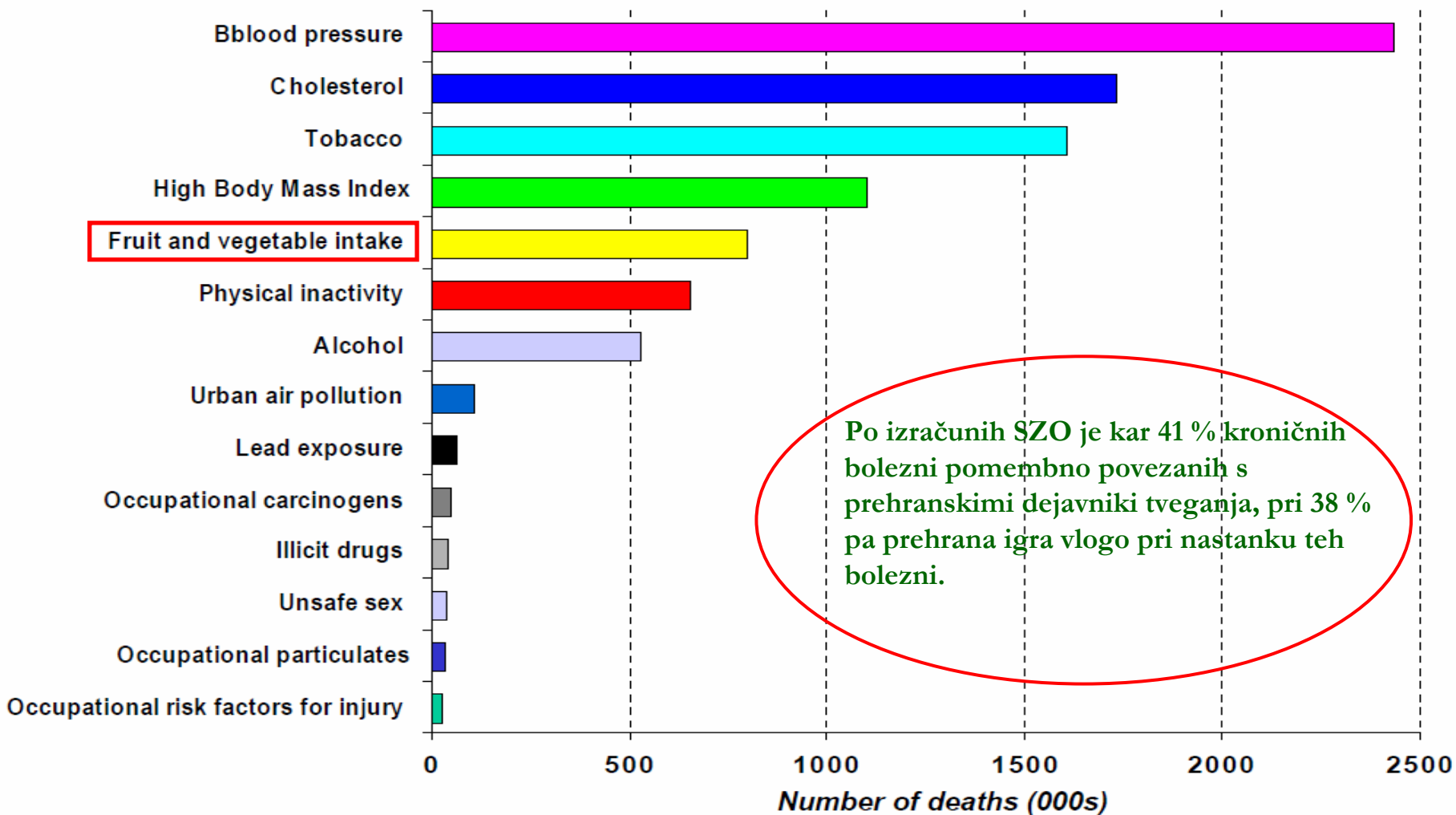
Ne vključujemo:

- Krompirja (bogat na škrobu)
- Zmerno uživanje industrijsko pripravljena hrana (ki vsebuje nekaj S&Z)

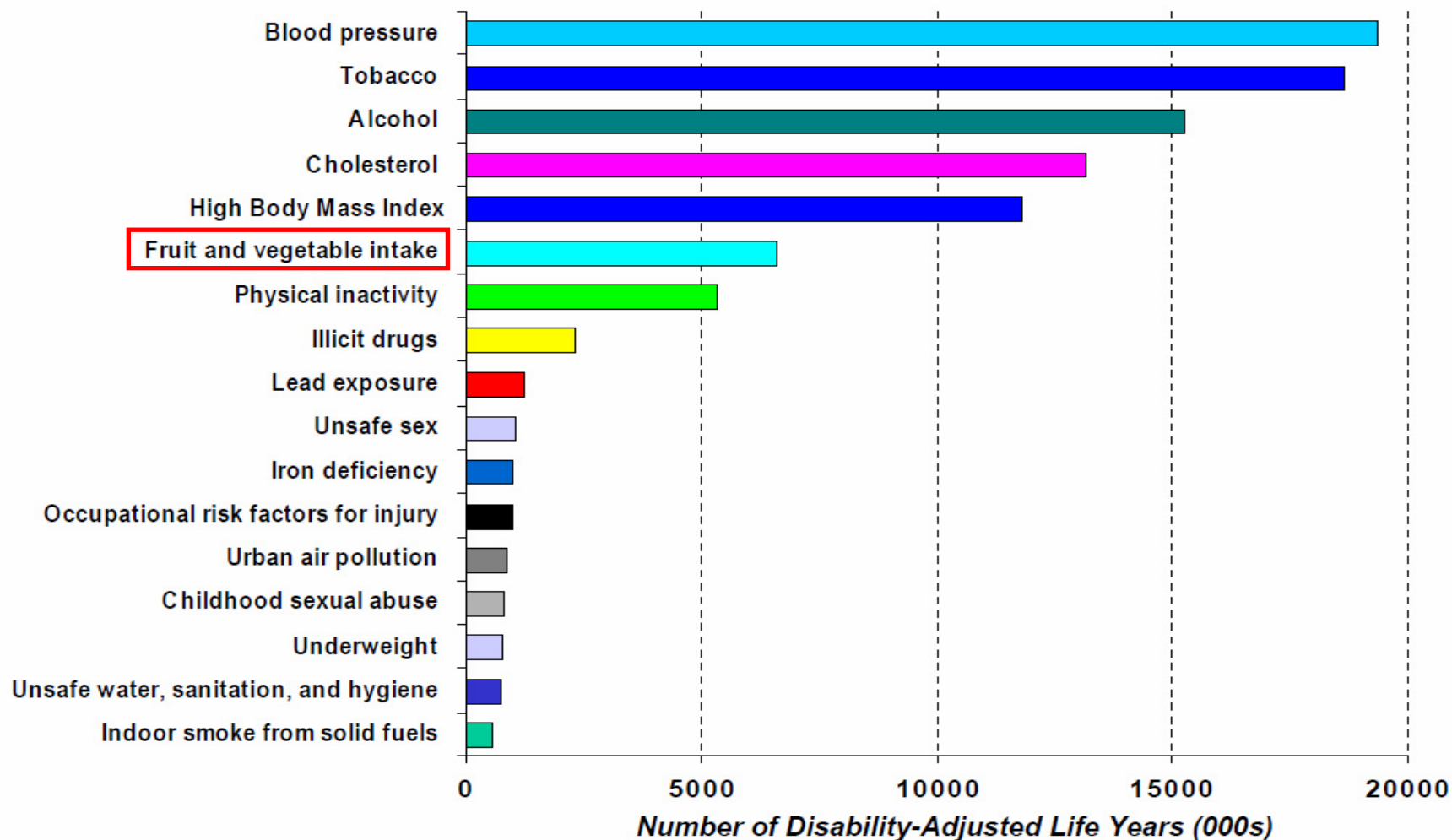
**Dejavniki za razvoj prekomerne tel. teže in debelosti (WHO TRS 916):
Dejavniki, ki lahko varujejo pred pridobivanjem TT, sedanje znanje**

Evidenca	Zmanjšuje tveganje	Nobene povezave	Povečuje tveganje
Prepričljiva	Redna telesna dejavnost. Visok vnos dietnih vlaknin.		Visok vnos energijsko goste in hranilno redke hrane. Sedeč življenjski stil.
Verjetna	Domace in solsko okolje, ki spodbuja zdrave izbire živil pri otrocih. Dojenje.		Agresivno oglaševanje energijsko gostih živil in obratov hitre prehrane. Visok vnos sladkih pijač in sadnih sokov. Slabi socialno ekonomski pogoji.
Možna	Nizek glikemični indeks živil.	Vsebnost beljakovin v prehrani.	Velike porcije obrokov. Visok odstotek obrokov, pripravljen izven doma. Izmenjujoče restriktivske.
Nezadostna	Povečana frekvenca dnevnih obrokov.		Alkohol.

VODILNI DEJAVNIKI TVEGANJA UMRLJIVOSTI V LETU 2000 ZA EU REGIJO

BREME BOLEZNI, KI JIH LAHKO PRIPIŠEMO VODILNIM DEJAVNIKOM TVEGANJA (DALY's*) V LETU 2000 ZA EU REGIJO

* disability-adjusted lifeyears

Source: WHR 2002

PREHRANJEVALNE NAVADE OTROK IN MLADOSTNIKOV

PREHRANJEVALNE IN NEKATERE DRUGE NAVADE OTROK IM MLADOSTNIKOV PRI NAS

- uživajo premalo sadja in **zelenjave ter rib**, dekleta pa tudi premalo mleka in mlečnih izdelkov ter mesa,
- prepogosto posegajo po živilih iz skupine **energijsko gostih, hranilno revnih živil**,
- pogosto posegajo po sladkih in slanih prigrizkih ter “soft drinkih”,
- zaužijejo manjše število dnevnih obrokov od priporočenega, obenem se prehranjujejo neredno; najpogosteje opuščajo zajtrk (največ srednješolci, od tega dekleta),
- nimajo ustreznih navad pitja, pogosto so žejni (zlasti v šoli),
- 47% deklet se ocenjuje, da so predebele, 18% jih je na shujševalni dieti, 30% jih meni, da bi morale shujšati,
- 63% jih gleda TV najmanj dve uri na dan, 17% pa najmanj 4 ure na dan,
- le 1/3 otrok ne uporablja računalnika.

Vir: HBSC 2002, 2006 in druge presečne raziskave.

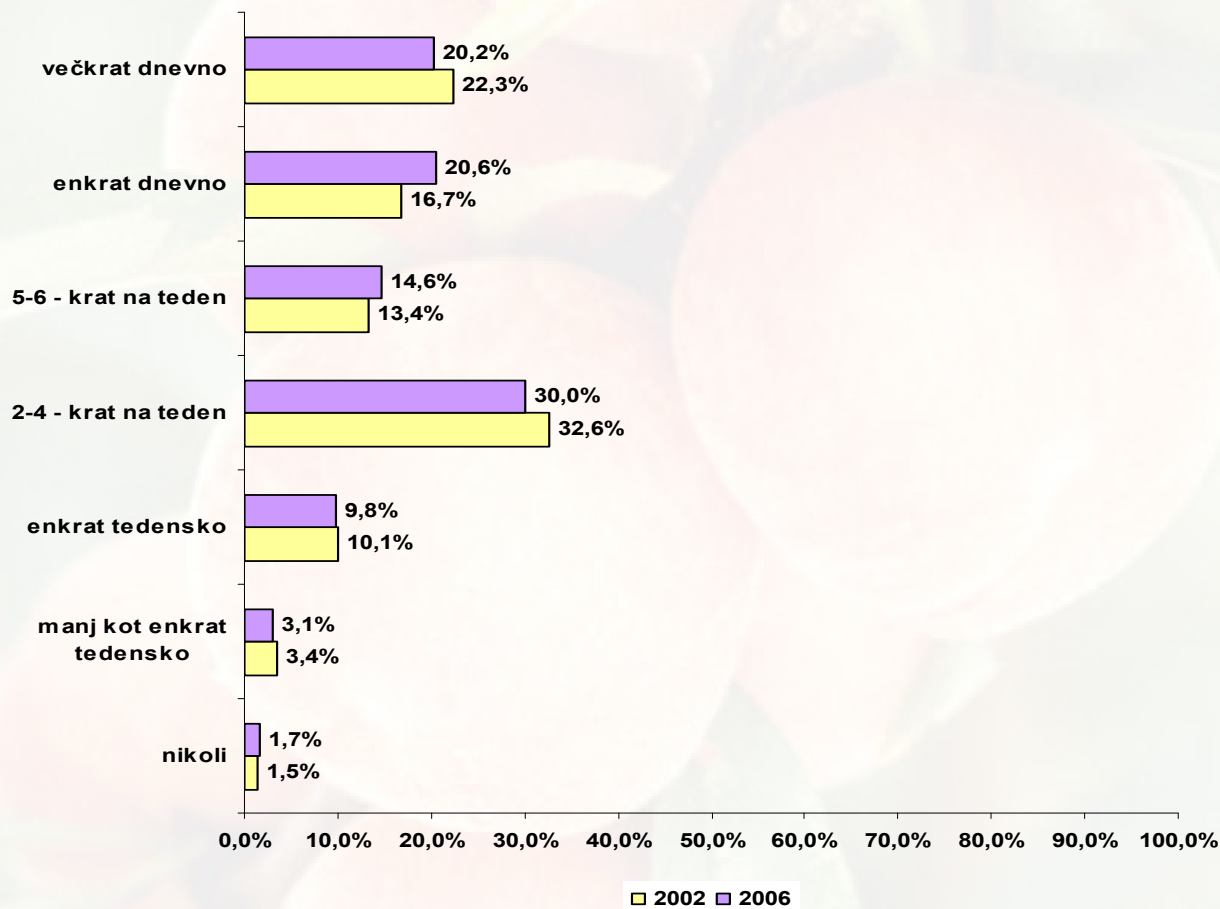

NAVADE UŽIVANJA SADJA IN ZELENJAVE

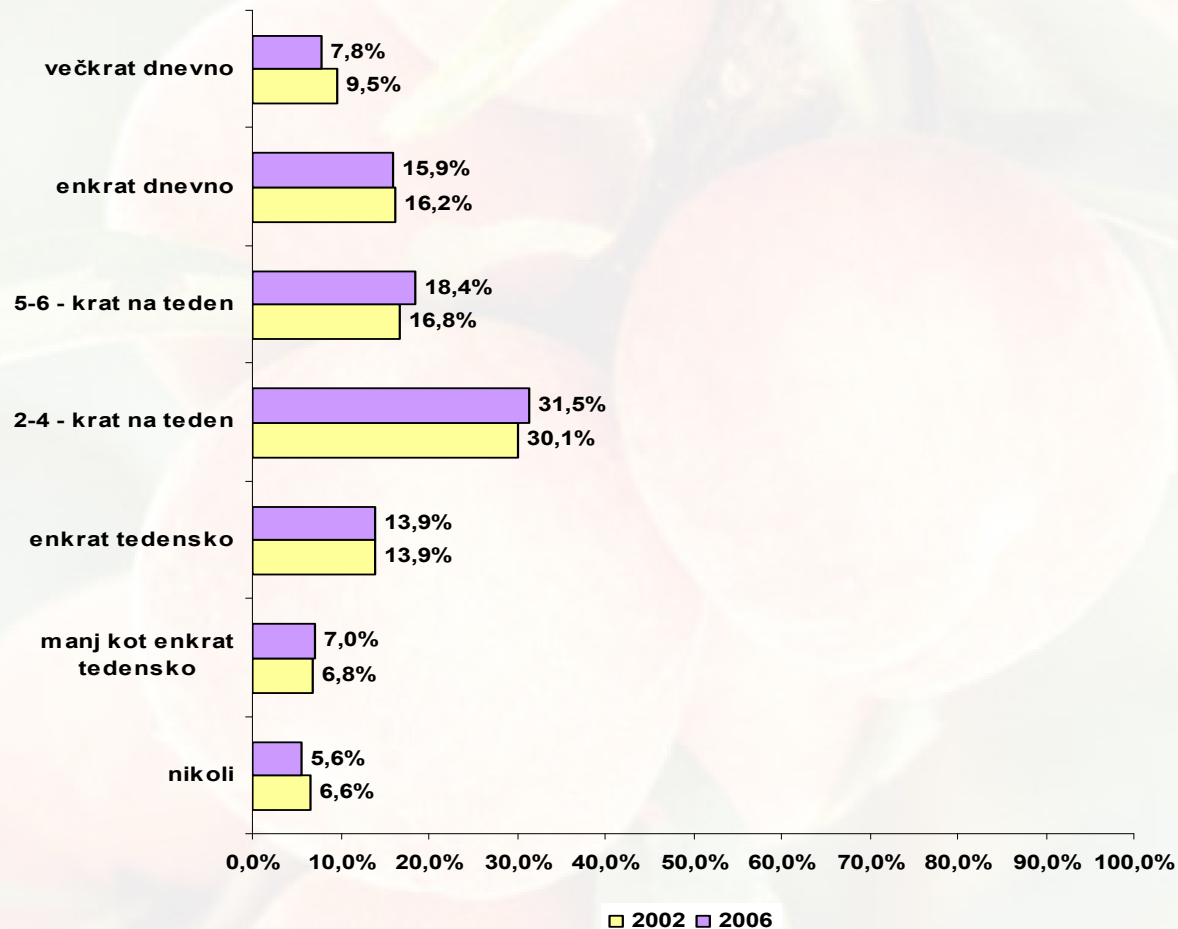
- Premajhno uživanje sadja in zelenjave ter presplošno poznavanje pomena S&Z med otroci.
- Vsak dan ne uživa S&Z skoraj polovica deklet in le tretjina fantov.
- Večkrat dnevno uživa S&Z več otrok iz družin z višjim socialnoekonomskim statusom.
- V primerjavi z letom 2002 v letu 2006 več otrok uživa **sadje** vsak dan.
- Manj vseh pa je otrokom **zelenjava**, saj se je število tistih, ki jo uživajo redno, zmanjšalo v primerjavi z 2002

Vir: HBSC 2002, 2006 in druge presečne raziskave.

Pogostnost uživanja sadja v letu 2002 in 2006

Pogostnost uživanja zelenjave v letu 2002 in 2006

**UČINKI ŠOLSKIH SHEM
SADJA**

Zakaj povečati uživanje S&Z pri otrocih?

Premajhno uživanje S&Z pri otrocih v EU

Manj kot 20% 11-letnikov v 9 evropskih državah poje vsaj 400g S&Z na dan (ali '5 na dan') = WHO priporočena minimalna poraba (rezultati EU projekta Pro children)

Pro Children projekt:

2003 - 2006: sodelujočih 9 držav: Avstrija, Belgija, Danska, Islandija, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Španija, Švedska.

Pro Greens projekt:

Sodelujoče države: Švedska, Bolgarija, Norveška, Finska, Islandija, Grčija, Portugalska, Slovenija, Norveška, Nemčija.

Ta mednarodni projekt pri nas spodbuja uživanja sadja in zelenjave pri osnovnošolcih.

Na evropski ravni ga podpira Evropska komisija, na nacionalni ravni pa ga vodita Zavod RS za šolstvo in CINDI. V projekt so vključeni učenci 5. razredov izbranih OŠ. Prve aktivnosti so se začele maja 2009. Na slovenske rezultate projekta še čakamo.

Cilj:

- oceniti stopnjo uživanja sadja in zelenjave pri 11-letnikih pred in po izvajanju ukrepov
- razviti in testirati učinkovite strategije za spodbujanje uživanja sadja in zelenjave pri osnovnošolskih otrocih

UČINKI ŠOLSKIH SHEM SADJA

Pregled študij (1)

Otroci (5 - 11 let)

Raziskave kažejo sledeče ključne ugotovitve:

- Ukrepi šolskih shem sadja so pomembni za otroke (English scheme, Prochildren 3 countries)
- Pomemben je okus sadja/zelenjave
- Šolske izobraževalne in promocijske aktivnosti (na temo sadja in zelenjave) zvišujejo motivacijo in znanje otrok
- Uporaba različnih modelov promocije zdravja/zdravstvene vzgoje
- Pomembnost različnih marketinški pristopov (risanke, plakati itd.)

(Vir: Lock K., De Sa J., LSHTM)

UČINKI ŠOLSKIH SHEM SADJA

Pregled študij (2)

Mladostniki (11 - 18 let)

- Raziskave kažejo sledečo ključno ugotovitev: aktivnosti šolskih shem sadja pri mladostnikih so uspešne pri količinskem povečevanju uživanja S&Z.
  - to je pomembno, ker uživanje S&Z pada
  - večina aktivnosti za spodbujanje uživanja S&Z je usmerjena na otroke, ne pa na mladostnike
- Nekateri ostale koristi:
  - Zmanjšanje uživanja 'junk food'
  - 4/10 študij preučuje problem debelosti - pri tem pa samo ena pokaže izboljšavo
  - Zmanjšanje fokusa na nagrajevanje/marketing; Običajno kombiniran z zdravstveno vzgojo

UČINKI ŠOLSКИH SHEMA SADJA

Pregled študij (3)

Sheme šolskega sadja pomembno vplivajo na ustvarjanje podpornega okolja in pomembno vplivajo na prehransko vedenje otrok

Študija 'Pro Children' (Španija, Nizozemska, Norveška):

Zaradi povečane dostopnosti S&Z v šoli se je uživanje S&Z povečalo za 20%.

Zaznane spremembe so bile trajne, spremljane je trajalo 3 leta

(Vir: Lock K., De Sa J., LSHTM)

UČINKI ŠOLSKIH SHEM SADJA

Pregled študij (4)

Šolske sheme uživanja S&Z učinkovito **povečujejo uživanje S&Z** med otroci in mladostniki:

- Nobena študija ne kaže padca uživanja S&Z
- Pomemben porast uživanja S&Z je bil za:
  - 0,3 - 0,99 obroka / dan
- Vendar pa vse študije niso zaznale povečanja vnosa S&Z
- Meta-analiza ameriških študij (Howerton 2007)
  - Neto povečanje S&Z za 0,45 obroka
  - 19% relativna sprememba

(Vir: Lock K., De Sa J., LSHTM)

Determinante pri uživanju S&Z

	Determinanta uživanja S&Z	Primer
Šolsko okolje	Dostopnost	Velika Britanija, Norveška, 'Pro-children'
	Stroški	Norveška
Osebni nivo	Znanje	Večina shem
	Motivacija	Irska, ZDA
Družina/skupnost	Znanje in sodelovanje staršev	Irska, ZDA

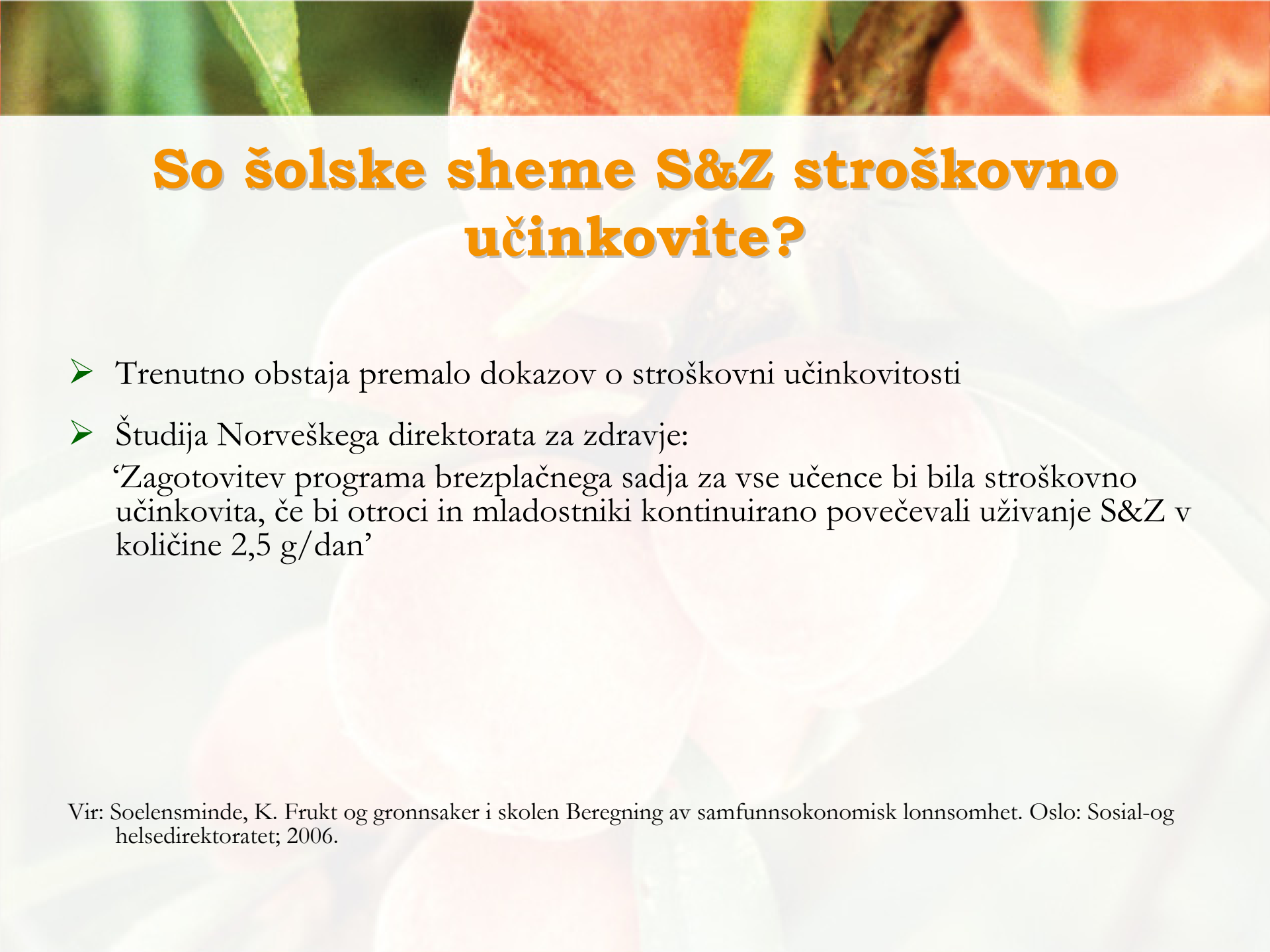

SKLEP

Šolske sheme uživanja S&Z učinkovito povečujejo uživanje S&Z med otroki in mladostniki

Aktivnosti v šolah na nivoju EU bi lahko dosegle:

- Povečanje dostopnosti S&Z za otroke, ki uživajo malo S&Z
- Prosta oskrba bi izboljšala javno zdravje in zmanjšala zdravstvene in socialne neenakosti
- Povečanje uživanja S&Z pri mladih bo verjetno izboljšalo uživanje S&Z tudi v njihovi odrasli dobi
- EU shema mora biti fleksibilna, da se lahko prilagodi posameznim šolskim sistemom

So šolske sheme S&Z stroškovno učinkovite?

- Trenutno obstaja premalo dokazov o stroškovni učinkovitosti
- Študija Norveškega direktorata za zdravje:
'Zagotovitev programa brezplačnega sadja za vse učence bi bila stroškovno učinkovita, če bi otroci in mladostniki kontinuirano povečevali uživanje S&Z v količine 2,5 g/dan'

Vir: Soelensminde, K. Frukt og grønnsaker i skolen Beregning av samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Oslo: Sosial-og helsedirektoratet; 2006.

The background of the slide features a close-up photograph of fresh orange slices and whole oranges. The oranges are vibrant orange with some green leaves visible. The image is slightly blurred and has a soft, warm glow, creating a pleasant and healthy atmosphere.

PRIMERI DOBRIH PRAKS V ŠOLI

Primer dobre prakse v šoli:

JABOLKO V ŠOLI

- Pobuda MŠŠ (zagotovili finančna sredstva), strokovno sodelovanje IVZ (izkušnje Zdravih šol)
- Šolsko leto 2004/05 (2-letni projekt)
- Vključenih 25 OŠ in 25 SRŠ
- **Namen:**
  - ➔ **ozaveščanje** učencev, učiteljev in staršev o ... (pomenu uživanja sadja v uravnoteženi prehrani, o pridelavi in predelavi, o različnih sortah...)
  - ➔ **povečati uživanje** jabolk med učenci
  - ➔ **povezati lokalne pridelovalce** z uporabniki
- Izziv na strokovni, izobraževalni in vzgojni ravni

Primer dobre prakse v šoli:

JABOLKO V ŠOLI

- Šole naredile **načrt za celostni pristop** (vzgojne, izobraževalne, promocijske dejavnosti, obveščanje ter vključevanje učiteljev, učencev, staršev, lokalne skupnosti, sodelovanje lokalnih pridelovalcev)
- Pred pričetkom izvajanja projekta **izobraževanje za šole** - strokovnjaki o sortah jabolk, naročanju in primeri dobrih praks s šol: kako celostno povezati?, informiranje, čas ponudbe (ne za malico) in način ponudbe (stojnice, jedilni kotički, primeri dejavnosti...)

JABOLKO V ŠOLI

Primeri dejavnosti:

- Obiski sadovnjakov, lokalnih pridelovalcev (pridelava, predelava, shranjevanje, sorte...)
- Sajenje jablan na šolskem dvorišču
- Medpredmetno povezovanje (jabolko v umetnosti, Newton in jabolko, likovni izdelki, jabolko v pregovorih, reklamah, na znamkah, priprava jedi, literarno ustvarjanje...)
- Raziskovalne naloge (zdravilni učinki jabolk)
- Foto natečaj, risanje najboljšega logotipa, razstave
- Zbiranje receptov in priprava jedi iz jabolk, pokušine za učence, učitelje in starše
- Sodelovanje z VVO, domovi za starejše, lokalno skupnostjo, sladki festival, sejmi, akcije za gibanje in zdravo prehrano ...

JABOLKO V ŠOLI

Opazni učinki:

- Povečano zavedanje o pomenu zdrave prehrane med učenci Povečana ozaveščenost in izboljšan odnos do jabolk
- Povečano uživanje jabolk (tudi doma)
- Jabolko je včasih nadomestilo nezdrav obrok
- Vpliv na obogatitev šolskih jedilnikov (več sadja nasploh), spreminjanje prehranskih navad
- Medpredmetne povezave in povezave z drugimi projekti
- Različne promocijske aktivnosti
- Visoka motivacija učencev, učiteljev in staršev; vsi so pohvalili učinke projekta
- Več kot polovica šol je nadaljevala s projektom z lastnim finančnim prispevkom (iskali notranja finančna sredstva, 1 € pri položnici za prehrano ...)

The background of the slide features a close-up photograph of several bright red apples with green leaves. The apples are in various stages of focus, with some in the foreground being sharp and others in the background being blurred. The lighting is bright, highlighting the texture of the apple skin and the veins on the leaves.

JABOLKO V ŠOLI

Ponudilo množico priložnosti za:

- Okoljsko vzgojo
- Učenje o trajnostnem razvoju
- Prepoznavanje pomena o raznolikosti okoljske pridelave, predelave, skladiščenja
- Opozorilo na odgovorno ravnanje z odpadki

NEKATERI PRIPOMOČKI ...

- **Sadno - zelenjavna križanka**, za utrjevanje in poglobljanje znanja, za 1.-2. triado OŠ, šole prejmejo **tudi opise S&Z**
- **Igrane karte S&Z**, za 1.-2. triado, seznaniti in dopolniti znanje o vrstah S&Z ter o njihovem pomenu za zdravje in o bioloških sestavinah

NEKATERI PRIPOMOČKI ...

➤ Koledar 2010

Vsako leto izide koledar (v obliki plakata), ki je namenjen obeleževanju dni povezanih z zdravjem.

V letu 2010 je poseben poudarek na sadju in zelenjavi kot podpora shemi šolskega sadja.

PRIROČNIK O POMENU SADJA IN ZELENJAVE V PREHRANI

Ta publikacija je izdelana kot podpora izvajanju Sheme šolskega sadja, kot ukrepa skupne kmetijske politike EU v sektorju sadja in zelenjave, z namenom spodbujanja njenega uživanja med otroci in mladostniki v šolskem okolju.

Dostopna na spletni strani IVZ-ja IN MZ-ja ter ZZVjih.

VLOGA ZAVODOV ZA ZDRAVSTVENO VARSTO

- Strokovno svetovanje pri strokovnih izobraževanjih in izvedbi spremljajočih promocijskih aktivnosti, ki so vezane na izvajanje sheme šolskega sadja v povezavi s krepitvijo zdravja.
- Poudarjanje pomena sadja in zelenjave v uravnoteženi prehrani (biološko visoko vredna živila, ki so odličen vir vitaminov, mineralov, prehranske vlaknine, antioksidantov ter drugih bioloških zaščitnih snovi; učinkovito redčijo energijsko gostoto sestavljenih obrokov).

KORISTNI NASLOVI:

Strani Sheme šolskega sadja v RS

- **MKGP-ARSKTRP:**
[http://www.arsktrp.gov.si/si/delovna_podrocja/intervencijski in specifični ukrepi rastlinski del/shema solskega sadja/](http://www.arsktrp.gov.si/si/delovna_podrocja/intervencijski_in_specificni_ukrepi_rastlinski_del/shema_solskega_sadja/)
- **KGZS:**
<http://www.kgzs.si/gv/Aktualno/Vsredi%C5%A1%C4%8Du/tabid/65/smid/402/ArticleId/103/Default.aspx>
- **MZ:**
[http://www.mz.gov.si/si/delovna_podrocja/javno_zdravje/sektor_za_krepitev_zdravja in zdrav življenjski slog/prehrana/shema solskega sadja/](http://www.mz.gov.si/si/delovna_podrocja/javno_zdravje/sektor_za_krepitev_zdravja_in_zdrav_zivljenjski_slog/prehrana/shema_solskega_sadja/)
- **MŠŠ:**
http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/osnovnosolsko_izobrazevanje/prehrana/
- **IVZ mail:**
shema.sadja@ivz-rs.si
- **Drugi primeri izvajanja shem šolskega sadja:**
<http://www.prochildren.org/>
<http://www.progreens.org/>

HVALA.

2010

Mese rajnate pentje - sicehna mese boja prate raku dajfe   *Mese prepevanja aduvsanti*

Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Julij	August	September	Oktober	November	December
1 Novo leto	1	1	1	1 Priglasila	1	1	1	1	1	1 Dan upamina na raku	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4 Svetoli dan raku	4	4	4 Svetoli dan raku	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5 Velikonočni ponedeljek	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7 Slovenski kulturni praznik	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31

1/2

PRILOGA 2.

IZVAJANJE SCHEME ŠOLSKEGA SADJA

IZVAJANJE HEME ŠOLSKEGA SADJA

ZZV...

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
*REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF HEALTH*

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

VSEBINA PREDSTAVITVE

1. Tehnično - administrativno vodenje
2. Evalvacija načrtov izvajanja SŠS za šolsko leto 2009/10
3. Obveznosti šol v SŠS za šolsko leto 2009/10

**TEHNIČNO - ADMINISTRATIVNO
VODENJE**

UPRAVIČENCI

- osnovne šole, ki so upravljane ali priznane s strani Republike Slovenije.
- šole, ki so odobrene za zadevno šolsko leto in jim je bila v odločbi o odobritvi določena ocenjena skupna vrednost pomoči.

Pomoč je predvidena za povrnitev stroškov za nabavo S&Z za vsaj 20 razdelitev za učence od 1.- 9. razreda (6 EUR/učenca).

ROK ZA ODDAJO VLOGE ZA ODOBRITEV

Šole morajo vsako leto pred vključitvijo v shemo, ki traja v obdobju od 1. avgusta do 31. julija naslednje leto, na Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, Ljubljana, do 1. decembra v letu pred letom, v katerem se obdobje sheme začne, vložiti vlogo za odobritev vlagateljev za pomoč za dobavo svežega sadja in zelenjave v šolah. Vlogo je potrebno poslati na agencijo priporočeno po pošti ali oddati na vložišču Agencije.

Ker so skupna sredstva za podporo za Slovenijo omejena, se bo pri določanju predvidenih sredstev upošteval **vrstni red** prejema popolnih vlog.

ZAHTEVKI ZA IZPLAČILO POMOČI (1)

- Zahtevke šole vlagajo priporočeno na ARSKTRP, Dunajska 160, Ljubljana
- Obrazec Zahtevka je na spletni strani ARSKTRP
- Priloge k zahtevku: vse dobavnice, računi in potrdila o plačilu;
- 2 možnosti izpolnjevanja zahtevkov:
  - ročen vnos podatkov ali
  - vnos podatkov prek računalniške aplikacije

ZAHTEVKI ZA IZPLAČILO POMOČI (2)

- Pomembno je **redno LOČENO** vodenje podatkov o razdelitvah S&Z v SŠS (shranjevanje dobavnic, računov in potrdil o plačilu)!
- Zaradi pomembnosti razdeljevanja kakovostnega svežega sadja velja pravilo:

ENA DOBAVA - ENA RAZDELITEV

- Priporočeno je, da je za vsako razdelitev svoja dobavnica in k njej pripadajoči račun, vendar je račun lahko tudi za več dobav skupaj, a z jasno sledjo, za katero dobavo gre.
- Račun se mora nanašati le na S&Z, ki je bilo dobavljeno za namen SŠS!

ZAHTEVKI ZA IZPLAČILO POMOČI (ROKI)

Zahtevki se vlagajo 3-krat:

1. zahtevak za obdobje razdelitve od 1.11. do 31.12.2009: rok za oddajo do 31.3.2010
(zahtevak naj pošljejo šole čimprej, najprej 1.1.2010);
2. zahtevak za obdobje razdelitve od 1.1. do 31.3. 2010: rok za oddajo do 30.6.2010
(zahtevak naj pošljejo šole čimprej, najprej 1.4.2010);
3. zahtevak za obdobje razdelitve od 1.4. do 24.6.2010: rok za oddajo do 1.7.2010
(zahtevak naj pošljejo šole čimprej, najprej takoj po zadnji razdelitvi);

ZAHTEVKI - POMOŽNA RAČUNALNIŠKA APLIKACIJA (1)

ARSKTRP je izdelala **pomožno aplikacijo za izpolnjevanje zahtevkov** (v računalniškem programu MS Access)

Aplikacija je na spletni strani ARSKTRP, od koder si jo lahko šole prenesejo na svoj računalnik in uporabljajo pri izpolnjevanju zahtevkov.

Uporabo te računalniške aplikacije priporočamo, saj bo šolam in agenciji zelo olajšala celoten postopek izplačila pomoči. Ker ima vgrajen kontrolni sistem, bo manj napak pri pripravi zahtevka, manj pozivov k dopolnitvi vlog in zato hitrejšo izplačilo.

ZAHTEVKI - POMOŽNA RAČUNALNIŠKA APLIKACIJA (2)

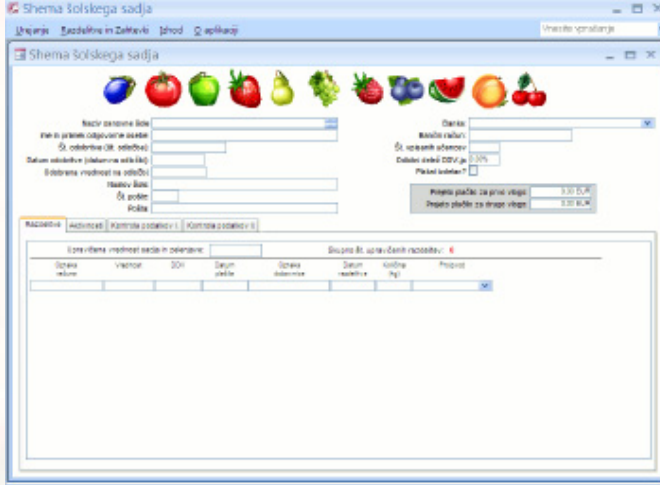
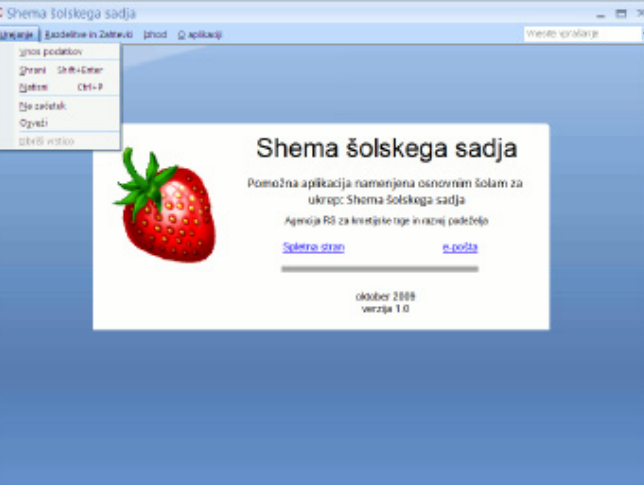

Poleg uporabe Navodil k tej aplikaciji lahko šole v zvezi z uporabo te aplikacije kontaktirajo z ARSKTRP preko e-naslova solsko-sadje.aktrp@gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA
KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN
PREHRANO
Agencija RS za kmetijsko
trgo in razvoj področja

Dunajška 160
1000 LJUBLJANA

solsko-sadje.aktrp@gov.si

SHEMA ŠOLSKEGA SADJA

20.10.2009

Navodila za uporabo pomožne aplikacije

Ta kratka navodila vam bodo pomagala uporabljati aplikacijo, ki bo vam (šolam) in nam (agenciji) močno olajšala celoten postopek izplačila pomoči. Manj bo napak pri pripravi vloge, hitreje bo izplačilo.

Z vnosom potrebnih podatkov vam bo omogočeno, da boste enostavno izpolnili obrazec, priložiti bo potrebno samo še računa, dobavnico in potrdila o plačilu.

Pri izpolnjevanju obrazca mora biti šola posebej pozorna na:

1. Skupno število vpisanih učencev v naslednjem šolskem letu SŠS;
2. Obdobje razdeljevanja;
3. Podatki o razdelitvah;
4. Zahtevani znesek finančne pomoči iz SŠS;
5. Zahtevani znesek za povrnitev DDV;
6. Podatek, da šola ne more plačanega DDV uveljavljati kot odbitek vstopnega DDV (obkrožiti DA) ali da uveljavlja odbitek DDV z odbitnim deležem;
7. Izdelavo plakata;
8. Navedbo o izvedeni spremljajoči izobraževalni ali promocijski aktivnosti.

Točka 8. Spremljajoče izobraževalne ali promocijske aktivnosti za učence, starše in delavce šole ter lokalne strokovnjake na področju kmetijstva in zdravja

- Načrtovanje aktivnosti v šolskem in lokalnem okolju;
- Povezava šol s:
  - kmetijsko svetovalnimi službami;
  - zavodi za zdravstveno varstvo;
  - lokalnimi kmeti (praktično znanje).

POTREBNI OBRAZCI ZA VREDNOTENJE SŠS

- Načrt izvedbe SŠS (do 15. novembra 2009);
- Vprašalnik za vrednotenje učinkov SŠS (do 15.junija).
- Vprašalnik za učence - krajši, obvezen (na začetku in na koncu uvajanja SŠS).
- Vprašalnik za učenci - daljši, neobvezen (isti termini kot krajši vprašalnik).

NAČRT IZVEDBE SŠS

- Načrt izvedbe pripravijo šole, ki so vključene v SŠS;
- Izpolnijo vprašanja:
  - pogostost in načina razdelitve sadja in zelenjave;
  - zastavljeni cilji in namen vključitve v SŠS;
  - načrt izobraževalnih in promocijskih aktivnosti;
  - način sodelovanja s pridelovalci/dobavitelji.

VPRAŠALNIK ZA VREDNOTENJE UČINKOV SŠS

- Vprašalnik za vrednotenje učinkov SŠS izpolni odgovorna oseba na šoli.
- Vprašalnik je namenjen evalvaciji uspešnosti SŠS po zaključku njenega izvajanja.
- Podatke lahko odgovorna oseba pridobi tudi s pogovorom z različnimi ciljnimi skupinami, z opazovanjem, beleženjem in vprašalnikom za učence.

NAČRT IZVEDBE TER VPRAŠALNIK ZA VREDNOTENJE (PRIMERJAVA)

Med Načrtom izvedbe SŠS in Vprašalnikom za vrednotenje učinkovitosti sheme šolskega sadja na šoli bomo lahko primerjali:

- kako pogosto bodo šole S&Z ponudile učencem (1x tedensko; 1x na dva tedna; pogosteje,...)?
- kdaj oz. v katerih delih dneva so delili S&Z (pred poukom, med odmori, preko celega dne,...)?
- na kakšen način so delili S&Z (v jedilnici, v razredu, v posebnem kotičku,...)?
- katere pridelovalce oz. dobavitelje so izbrali (lokalni, oddaljeni)?
- ali so dosegli cilje, ki so si jih zastavili (na podlagi njihovih zastavljenih ciljev bomo ugotovili, v kolikšni meri so jih dosegli)?
- ali so izvedli zastavljene izobraževalne in promocijske dejavnosti ter katere?

VPRAŠALNIK ZA UČENCE - DALJŠI

- Iz daljšega vprašalnika pridobimo še naslednje podatke:
  - Število učencev, ki uživajo sadje in zelenjavo (med tednom, med vikendom);
  - Izboljšanje ozaveščenosti učencev glede pomena uživanja sadja in zelenjave.

The background of the slide features a close-up of a pink rose in bloom, with its petals in various shades of light pink and white. In the upper portion of the image, there are slices of an orange, showing the bright orange pulp and the white pith. The overall lighting is soft and natural, creating a fresh and vibrant atmosphere.

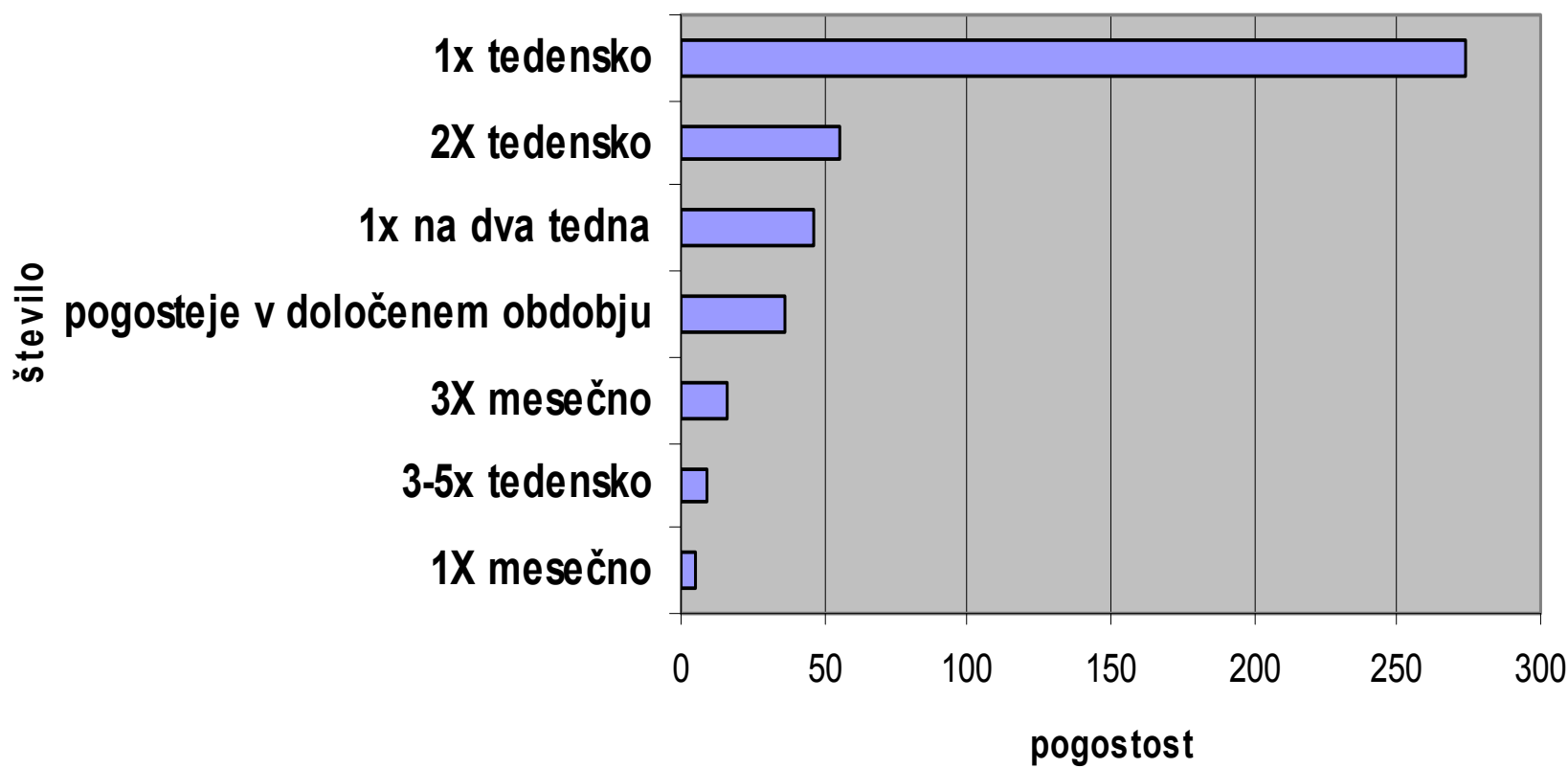
**EVALVACIJA
NAČRTOV IZVAJANJA SŠS
ZA ŠOLSKO LETO 2009/10**

REZULTATI NAČRTOV ŠOL ZA ŠOLSKO LETO 2009/10

- Izpolnjen načrt SŠS je poslalo vseh 345 šol (100 %), ki so vključene v projekt. Z vključitvijo se kaže interes šol do zdravja in dobrega počutja njihovih učencev. Dosedanje izkušnje glede izvajanja projekta SŠS kažejo, da otroci radi posegajo po ponujenem sadju ali zelenjavi, dejanski učinek pa bo mogoče oceniti šele ob koncu projekta.

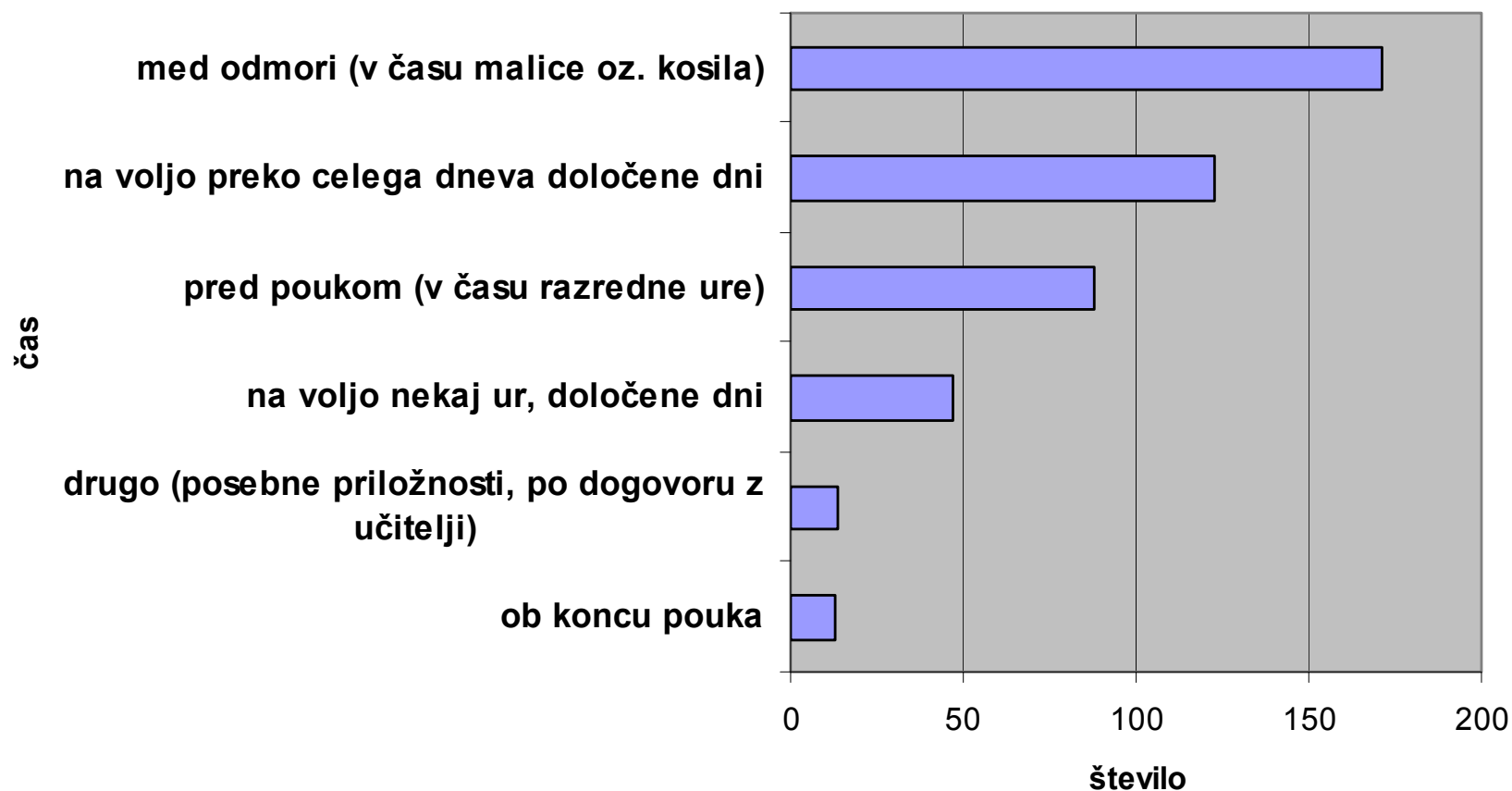
POGOSTOST RAZDELITVE S&Z

1. Pogostost ponudbe

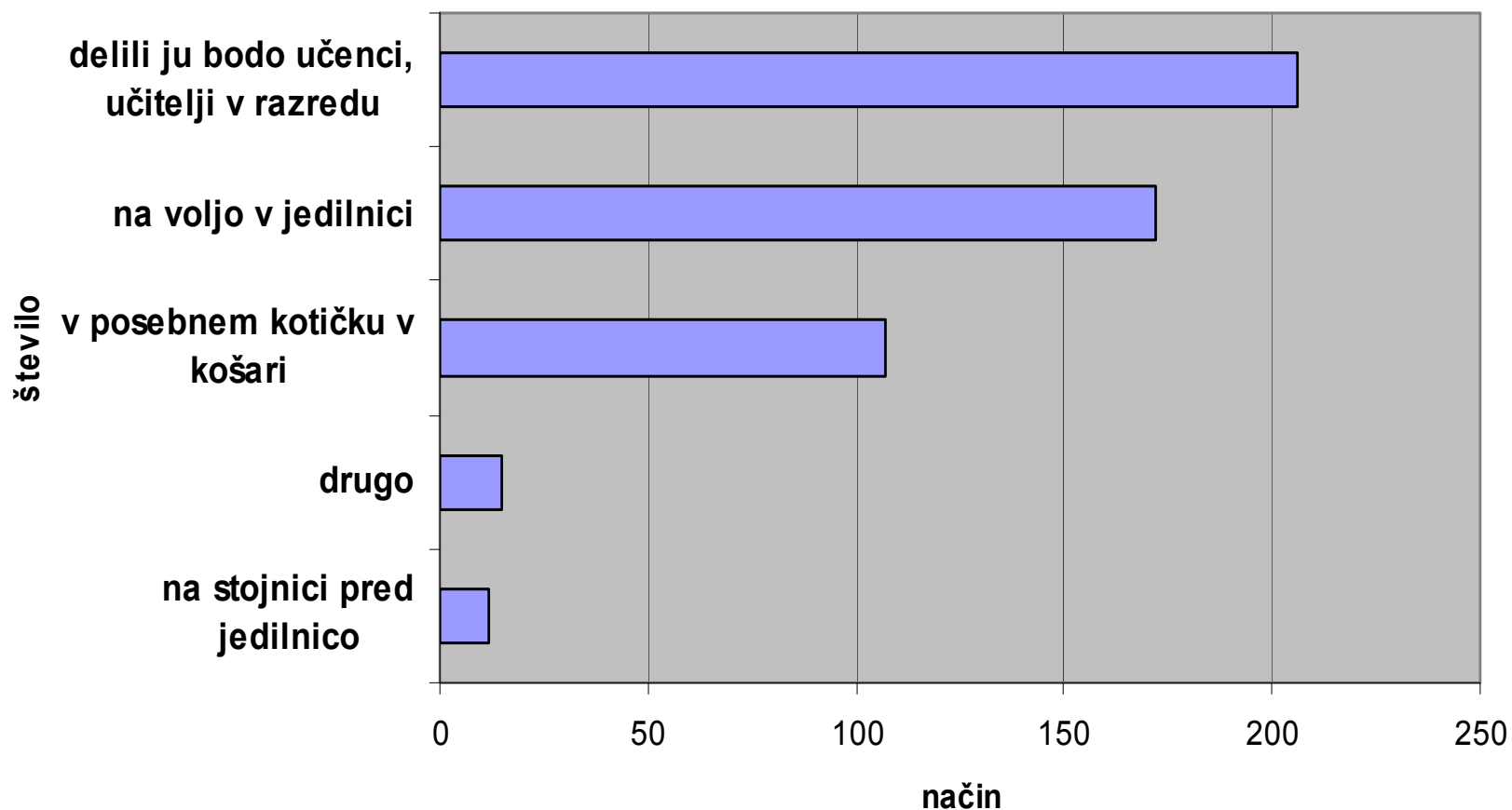
ČAS RAZDELITVE S&Z

2. Čas ponudbe

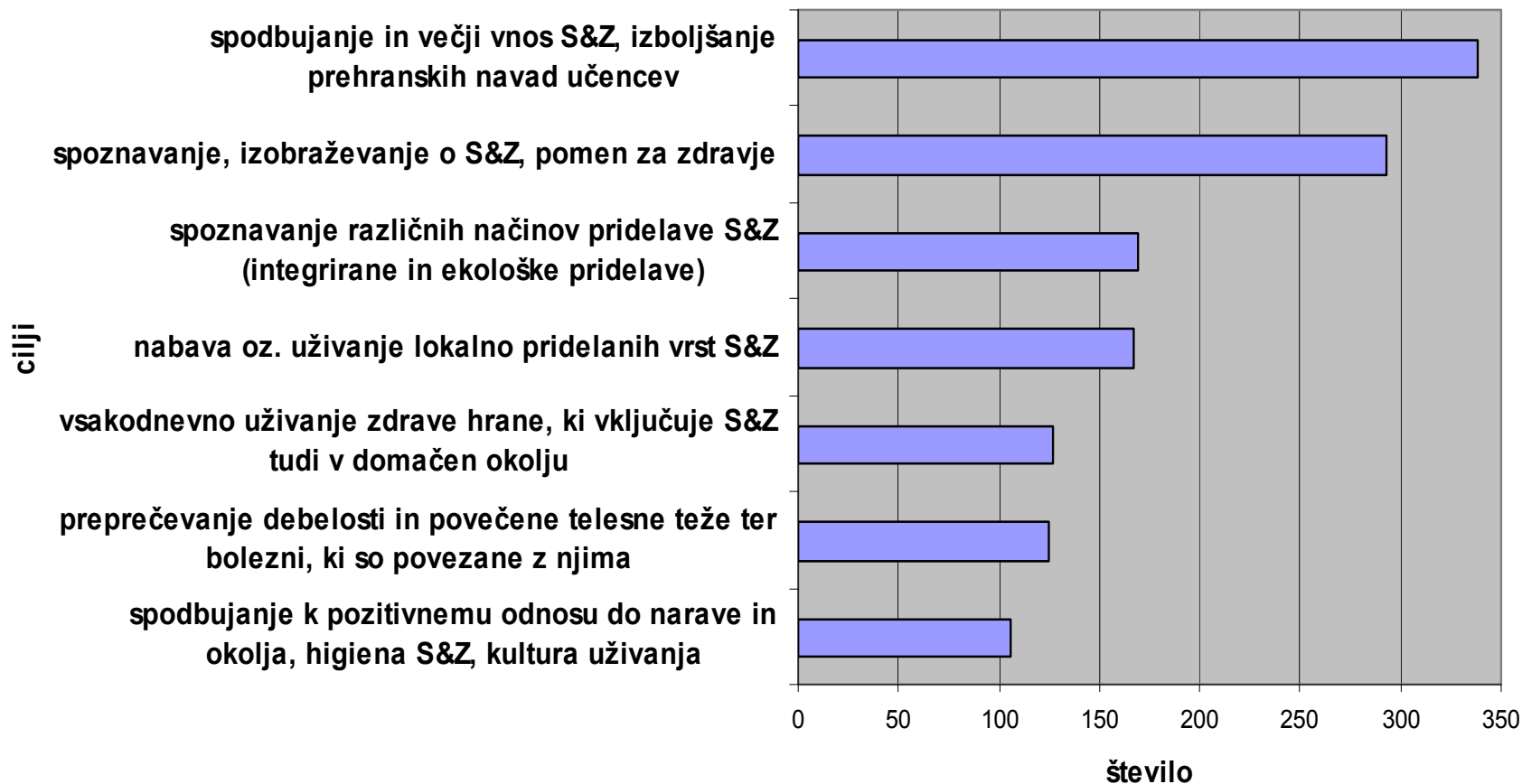
NAČIN RAZDELITVE S&Z

3. Način razdelitve

NAMEN IN OPERATIVNI CILJI

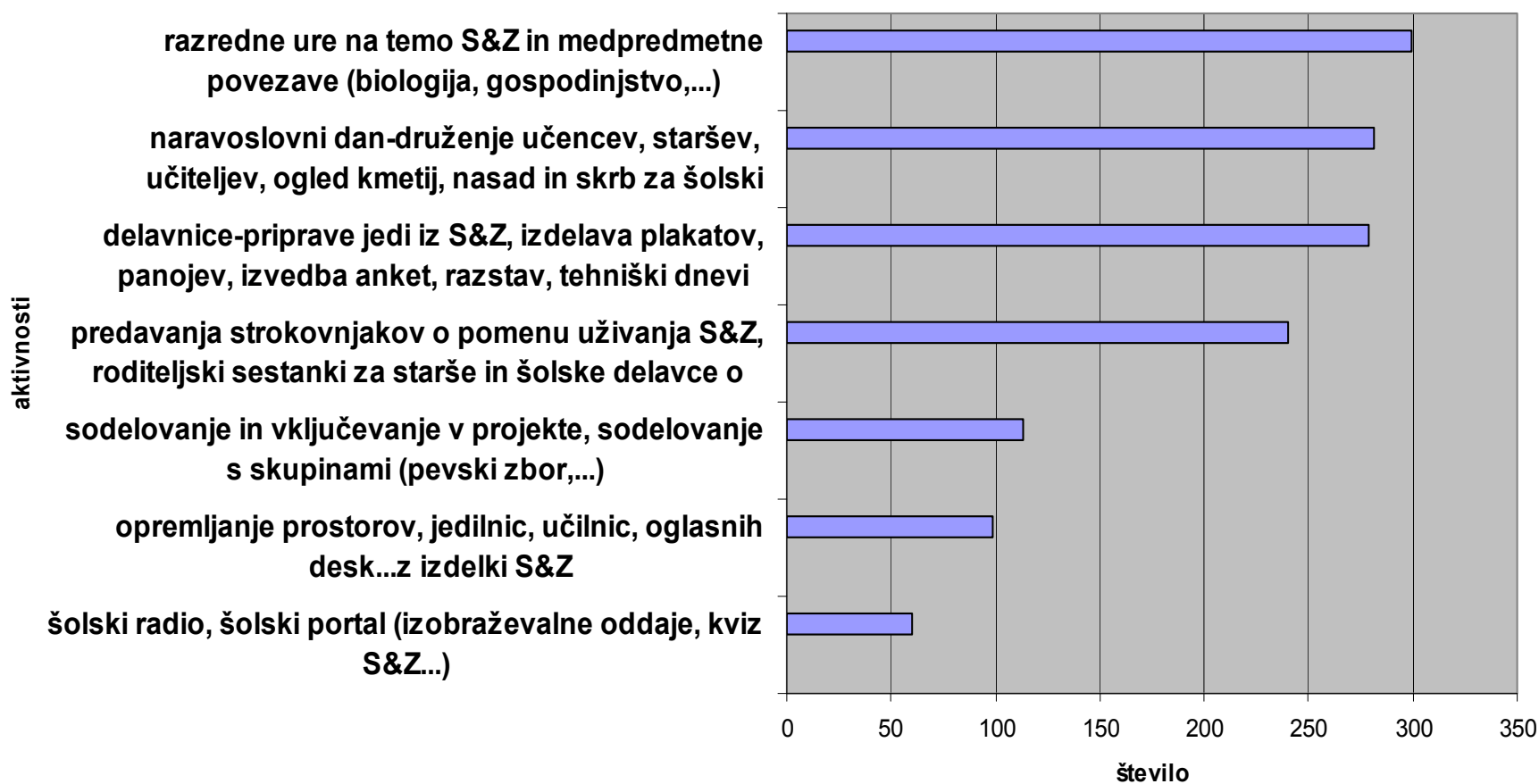
4. Namen in operativni cilji

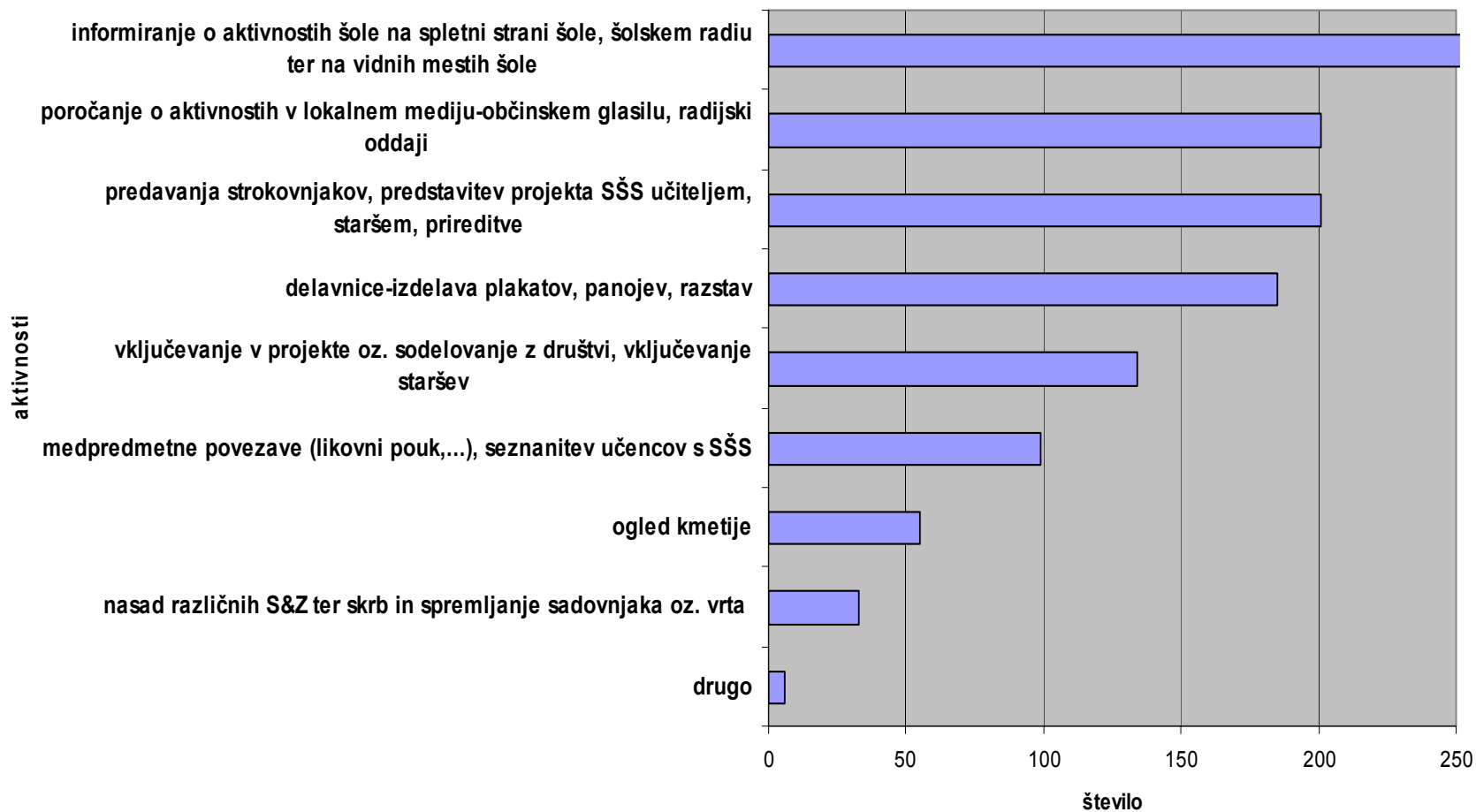
NAČRT IZOBRAŽEVALNIH AKTIVNOSTI

5. Izobraževalne aktivnosti

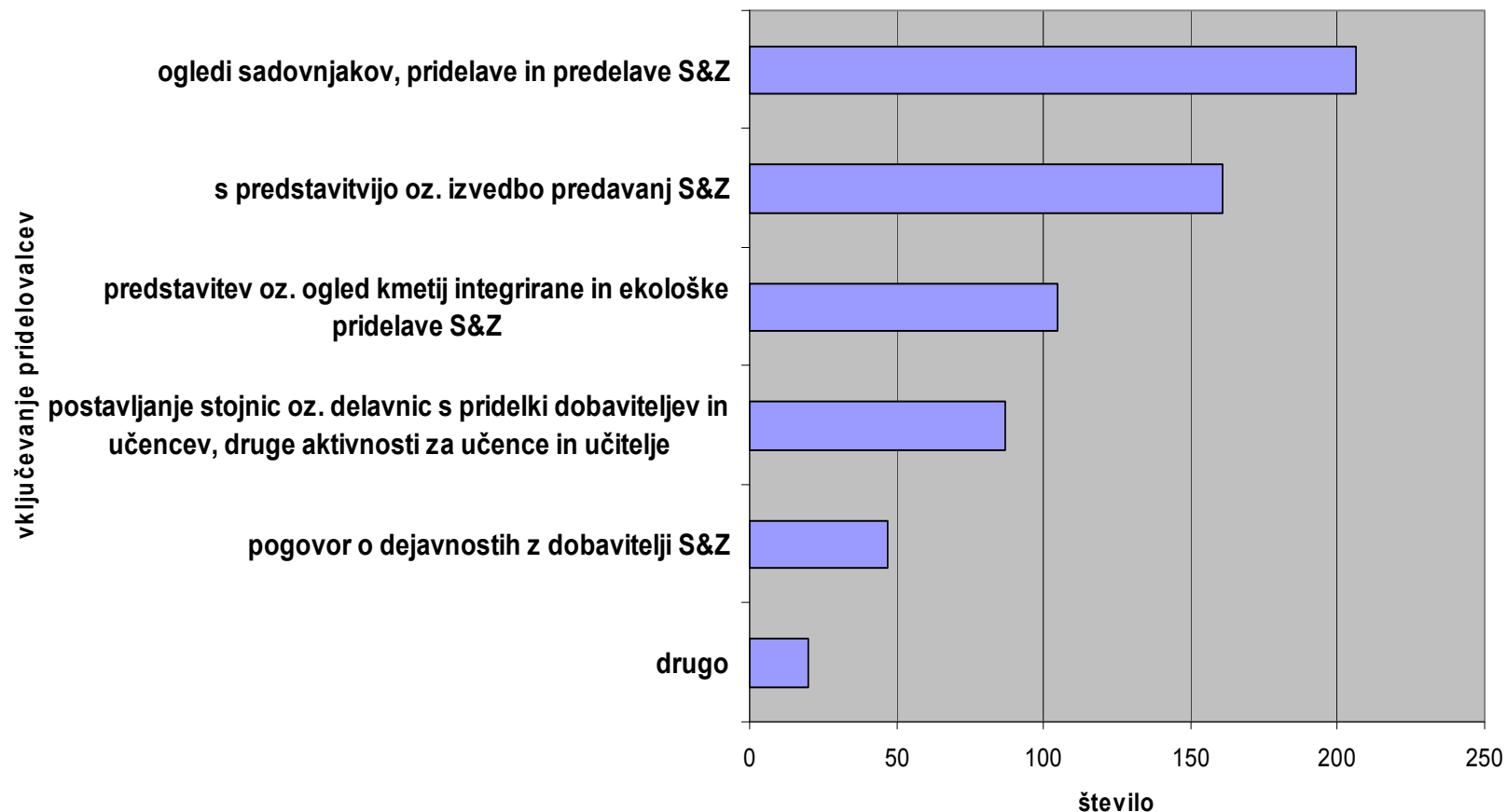
NAČRT PROMOCIJSKIH AKTIVNOSTI

6. Promocijske aktivnosti

PRIDELOVALCI

7. Pridelovalci

**OBVEZNOSTI ŠOL V SŠS
ZA ŠOLSKO LETO 2009/10**

Obveznosti šol v SŠS za obdobje 2009/2010

1. priprava **Načrta izvedbe SŠS** (izpolnjeni obrazec pošlje šola na IVZ do 15. 11. 2009 po e-pošti: shema.sadjja@ivz-rs.si);
2. **izbira dobavitelja** (šola izbere lokalnega dobavitelja ali se dogovori z obstoječim dobaviteljem);
3. izdelava **plakata** o SŠS, ki mora biti celo obdobje izvajanja SŠS izobešeno na vhodu šole;
4. razdelitev **vprašalnikov za učence** na začetku izvajanja SŠS (po navodilih IVZ);
5. **redno ločeno vodenje podatkov o razdelitvah** (shranjevanje dobavnic, računov in potrdil o plačilu);

Obveznosti šol v SŠS za obdobje 2009/2010

6. priprava **1. zahtevka** za izplačilo za obdobje razdelitve od 1.11. do 31.12.2009: rok za oddajo **do 31.3.2010** (zahtevki naj pošljejo šole čimprej, najprej 1.1.2010);
7. priprava **2. zahtevka** za izplačilo za obdobje razdelitve od 1.1. do 31.3. 2010: rok za oddajo **do 30.6.2010** (zahtevki naj pošljejo šole čimprej, najprej 1.4.2010);
8. priprava **3. zahtevka** za izplačilo za obdobje razdelitve od 1.4. do 24.6.2010: rok za oddajo **do 1.7.2010** (zahtevki naj pošljejo šole čimprej, najprej takoj po zadnji razdelitvi);
9. ponovna **razdelitev vprašalnikov za učence** ob zaključku izvajanja SŠS (po navodilih IVZ);
10. obvezna izvedba vsaj ene **izobraževalne ali promocijske aktivnosti** v skladu z načrtom;
11. izpolnitev **vprašalnika za vrednotenje učinkovitosti SŠS v šoli** (izpolnjeni obrazec pošlje šola na IVZ do 15.6. 2010 po e-pošti: shema.sadja@ivz-rs.si);

Več sadja.... Branka Belavič, ZZV Murska Sobota (Živimo zdravo)

HVALA.

2010

*Mese rajaste
pentje - ustome
mese boja
proti raku dejš*

*Mese
preprezanja
adnanosti*

Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Julij	August	September	Oktober	November	December
1 Novo leto	1	1	1	1 Pržimo dela	1	1	1	1	1 Teden orlova	1 Dan spomina na mrtve	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4 Svetovni dan neke	4	4 Vališkočini ponedeljak	4 Svetovni dan kolej	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7 Slovenski kulturni praznik	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
22	22	22 Svetovni dan vod	22	22	22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
24	24	24 Svetovni dan boja proti tuberkulozi	24	24	24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31

PRILOGA 3:

EVALVACIJSKI LIST

Spoštovani,

prosimo Vas, da si vzamete nekaj časa in odgovorite na priloženo anketo.

Izpolnjeno anketo oddajte organizatorju izobraževanja ali jo pošljite po faksu na številko: **DODA VSAK ZAVOD SVOJO!!** ali po pošti na naslov: **DODA VSAK ZAVOD SVOJ NASLOV!!**

Za Vaše sodelovanje se Vam že vnaprej najlepše zahvaljujemo in vas lepo pozdravljamo!

ANKETA ZA UDELEŽENCE IZOBRAŽEVANJA O Shemi šolskega sadja (SŠS).

1. Kako ocenjujete posamezne elemente posveta?

	1= zelo slabo	2= slabo	3 =dobro	4= prav dobro	5 =odlično
Splošni vtis - izvedba					
Organizacija					
Izbor predavateljev					
Uporabnost vsebine predavanj					
Razumljivost podane snovi					

2. Ali so se Vaša pričakovanja uresničila? DA NE

3. Ali bi priporočili svojemu kolegu obisk izobraževanja? DA NE

4. Katere vsebine v podporo izvajanju SŠS bi predlagali v primeru prihodnjih srečanj?

---

5. Vaše pripombe in predlogi:
